

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből.
A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy ivon januar hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt., félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyitltér egy Petit sorórt 10 kr. — Hirdetők hat hónapra Petit sorórt 1-ör 7 kr, 2-ör 8 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a belyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető költségek pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Népnevelésügyi közlemények.

II.

Javítsunk néptanítóink állapotát!

Ismerek egy helyet Somogyban, hol nem a község, város vagy falu fizeti a tanítót; lakházat sem 6 ad neki, csak a néhány krajczár didactrum, illetőleg iskolapénz az összes költség, melybe a gyermekok taníttatása szegény tanító egész évi fárada, veszédsége mellett kerül. E csekély tandíját is házról házra kell, mivel hon mégis mindenki könyvében ad, gyermek összeírás szine alatt megszereznie; ha nem teszi, megtörténik, hogy fele annyi tanoncza sem lesz s azok is rendetlenül egyik év elején, másik közepén, vagy plane év végén hozzák meg a nagy, néhány krajczárnyi összeget, kedves mesterök évi jüvedelmét, de talán néha egészen el is marad.

Mi több, az iskolaházat természetesen évenként legalább egyszer ki kell tisztogatni, meszeltetni stb., nehogy a cultus község díszére időbarnította kormos dűledező falai végre tető nélkül mint valami rommaradvány meredezzenek égre a falu közepén. De sajnos, e tisztogatást nem teszi sem a község mivel 6 nem építette, nem is akarja tisztogatni; sem a kegyúr, 6 építette viselje a község gondját; a szegény tanító pedig nem evett bolondgombát, hogy maga zsebjéből szurkolja ki a meszeltést, mit gazdag testületek s földes ura megadni vonakodnak. Tehát mi történik? Hogy úgy ne maradjon régi szenyességében mindenki botrányára az iskolaház, lőt fut a tanító majd a bírósához, majd a csehmasterhez, majd a tisztartóhoz, mert különben célt nem ér. Végre is a lelkész teszi saját zsebéből, vagy legalább segít tanítójának a gondosi osomót megoldani, vagy is szétválni és sok vajadás után így esik meg az iskolaház évenkénti renovatiója. Bocsnát a kivételes évnek, mint pl. jelenleg már két egymásután következő évben a község egy szóra teljesítette fölhozott helyen, tán megérték a szót, s elhagyják eddigi vonakodásukat? Ki tudja azonban, máshol talán minden tizedben kerül rá a sor? S a gondos szülőknem törődnek vele, ha kedves magzataik elfuladnának is a szenyétől, vagy ha éhen hal is tanítójuk, kire a kényes csemetét bízzák, csak pénz ne kelljen kiadni. Fényűzésre, más haszontalanságokra egész capitalisokat költenek, gyermekeiket szépruhába öltöztetik mert ennek szerintük meg kell lenni, de vallásos neveltetésük, szívök képzésére néhány forintot is sajnálnak. Jellemző a XIX. században.

Erre még azt mondhatná valaki, elég ha a tanítót a kegyúr jól fizeti, mért fizessenek a községbeliek is? Csalódot kedvesolvasó, a kegyúr nál most a régi alapítvány van fenn t.i. 40—100 ft keves gabna és sa; ebből a tanító tanonczainak számára képest altanítót is

tartson 80—100 frt fizetéssel. Elég ez egy családós embernek mai világban?

Uraim, ma nem anno 1700-at írunk. Minden halad a koral, csak a néptanítók maradnak az 6-ban, midőn megelégedtek azzal, ha 15—20 éves tanonczai olvasni tudtak. Ne akarjuk őket, azokat jobb állapotba helyezni, kik a haza utónemzedékét nevelik, képezik? Ne lépessük azokat is elő a koral?

Nem, az nem lehet, hogy ne javítsunk állapotukon! A képezdek gondoskodnak arról, miszerint jól képzett, vallásos solid férfiakat nyerjünk tanítóknak, csak mi ne rontsuk el őket. Erre ismét tán azon megjegyzést tennék némelyek mint már hallottam is, ép azért nem kell a tanítókat kényelmes állapotba helyezni, csak úgy mint régen volt, különben megérjük még, hogy 6k lesznek falun az urak. Pedig csak is így kellene, akkor részesítenének kellő tisztelet, becsülésben és méltánylásban. Vagy paraszt bérenozéket akarnak az úgy gondolkozók birni? Vagy olyanokat, kik ugyan jól képzettek jönnek ki, de itt tudomány szomjukat ki nem elégithetik, egy lapot vagy folyóiratot sem járathatván, mert előbbre való a mindennapi kenyér, s nem haladhatnak a koral, o szerint durva, miveletlen lesz tanítójuk? Igen, mert elrontották. Hisz épen azáltal satnyul el a legjobb szándéku leghivatottabb tanító is, ha 6t nyomorogni hagyjuk csak olyan kérésfele fizetés mellett s méltánylásban soha sem részesítjük. Iskolája végeztével szegény családja körében mi szórakozást sem talál: gyermekeiket foszlányokban látja, neje megövi falat után kérdezősködik, vagy valamely rajtuk történt szerencsétlenség elmondásával gyötri. Ha szórakozandó kimegy, kellőleg nem becsülik, kalapot is némelyek alig emelnek előtte, csak a „szegény mester“ 6 mindenütt. Sehol sem talál nyugalmat, mint az üzött vad. Megelégedésről miként lehetne tehát szó? Belső megnyugvása megelégedés, 6 azt nem ismeri. — Attól, ki nincs megelégedve, ne kíváncsítson csak sokat, de semmit se! — Tegyük fel a tanító családós ember, serdülő gyermekeit szeretné a nyomorból kiségiteni, gymnasiumba küldenie, de hogyan? nincs pénz. Szeretne belőlök más embert képeztetni mint 6, mely törekvés még mindig jóra mutat s dicseendő ki erre törekszik: i. gyermekeinek boldogítására, de nem teheti. A gyermesterségre adja, felnő s lesz belőle mesterember, de látva, hogy apja még is csak nagyobb úr, jó szándéku szülőjét lassan vádolni kezdi, utóbb az elfojtott s magába zárt szemrehányásokat elégedetlenség követi, így lesz belőle egy második szerencsétlen.

Ha a képezdek elhagyja a fiatal tanító, népnevelő, eleinte fárad tán, izad is minden tekintetben a népválód vézetője (nem kolomposa) akar lenni, később látja törekvésének sikertelenségét, a nép nem hajnt szavára; látja, hogy hiába fá-

rad, hiába izdad, mind ennek falun sommi jutalma nincs; megéllhetés tekintetéből inkább mezei gazdasága után lát, az iskola szenved; látva, hogy így sem boldogul, másra határozza el magát, mert kénytelen; elégedetlensége növekedtével egészen elhanyagolja tulajdonképeni hivatalát a népnevelést és lesz belőle rosztanító — néprontó. Így lehet elrontani a jó néptanítót.

Irparkodnék mindogyik község e fellelt nyomorból tanítóját kiemelni, hogy megelégedett legyen, akkor örömmel teljesíti tisztelet s marad népnevelő-, tanító hivatása mellett.

(Folytatjuk.)

SELLYEY BÉLA.

Kálmáncsa

(Végo.)

Ily bajokon, legalább részben segíteni, mi sem levén inkább hivatala, mint a magas kormány által is erélyel sürgőlt, s a hazaszerető feltűnedező takarók magtárak, minőlfogva azon meggyőződésben, hogy a magas küldők szent czéljával bizonyosan nem elloukezik a nyert szép segélyt takarók magtár alapításvál megőrkíteni, 18n az eszmo községünkben szegény mint gazdag által egyiránt üdvözölve.

Mivel pedig minden szengo intézmény sok gondot, fáradságot, s meglekőbbé ápolást igényel, hogy megszilárdulhasson: szükségnek látszott oly közok közö helyezni, kezelést, melyeknek ép az emberbaráti s keresztényi olvoknek az életből áttöltetés leg-szeretett tiszták, tehát a helybeli lelkes s gondnokok vezetése s az oklézia felügyelő alá.

Hogy pedig a testvériség elve, a közsé- günkben élő más vallásfelozevők irányában, még az elfogultság vagy rosz akarat szemében se sértessék: a más hitfelo- kezettük részére az arany frtra eső öslet kiosztatott s mind a mellett is a takarók magtárélvesztésben a más hitvallásuaknak is, saját feleinkkel egyenlősen részesülhetnek minden különbség nélkül elhatározattal.

Az így megállapított t. m. társ közlésire következő szabályzatok hozattak:

1. A helybeli gyülekezet lelkészének közvellen felügyelő alá kezelik a gyülekezet gondnokai; rendes számlakönyvet vezetvén róla, s a gyülekezeti előjáráságnak s egyházmegyey kán. visitalciónak évenkénti számadással tartozván.
2. A kezelő gondnokok felelősséggel tartoznak a kezelés pontosságá s a gondos és folytonos gyűmlőszetetésért s minden néáni hanyagság gondatlanság vagy értetlenségből szával önhibájukból eredő károokért.
3. A kezelésért az évi tiszta jüvedelem 1/10-de díjjal adatik a gondnokoknak.
4. Kiosztatik a gabnamennyiség, minden év tavaszán, aratásig — takarosultaknak vagy jégverés esetében vetőmagban szüköl- ködnőknek előbb is, — helybéli vagyont vagy egy vagyonos kezes biztosítékul kimutatni képes önálló egyéneknek: tekintettel a valódi szükségre s a kölcsönözö becsületos- ségre, erkölcsös, vallásos szorgalmas és jó- san életre. Pazarló vagy erkölostelen, ha csak javulást nem tanusít, nem részesülhet benne.

5. Beszedendő a kiosztatott mennyiség minden év észon szept. utoljáiig mulhatlanul és pedig oly szigorral, hogy ha ki a pontos visszaszafizetés elmulasztja, többé kölcsönre számot nem tarthat, a bohajtás mégis a mennyiben a községbíró hatáskörét fölülmulná a

monnyiség, vagy erélytolonség következőben be nem hajntáná, — szabadon választható bíróság által sommás szóper után lozen esaközölendő.

6. A hasznóvetélt jár minden 10 mérőre 1 mérő kamat, obbe számittatván a kezelési költségek is.

7. A kezelés könnyösbegek szempontjából, a számlakönyv úgy rovatosandó, hogy a kivételek s visszaszafizetések mindenkor hitelesítthezsonak s így külön kötvények és nyugták a számadást ne terheljék.

8. A ki-és beidérésre úgy a kamat beszedésre egy hitelesített mérőt a egy 1/10 d. m. mértéket készített a takaróktár.

9. Ha helybeliek egyik vagy másik évben ki nem meritének a magtár, vidékieknek is adható kölcsön, fönnbbi föltétek alatt, hiteles birtok iv vagy helybéli kezes mellett.

10. Ha pedig épen kinek sem kellene kölcsön: költössegek loss a kezeleknek nyilvános árverés, vagy vét számla s piaci hiteles árjegyzék mellett kész pönzen is eladai az 6 magot, s aratás után újat vonni.

11. A kiadás és bevélt csak megroztált tiszta maggal üztérhetnek. Rosta hulladók a kezelő kezes.

12. A magtár 1/10-de egész aratásig fontartandó.

13. A jelenlegi monnyiség (185. m.) míg 500 mérőre fel nem szaporodik illehetlen, a kezelők 1/10-düket kivéve. Ha azonban az 500 mérőt öleri azon tul a kamat jüvedelem gyülekezeti s iskolai szükségletekre loss fordulható.

14. Ha 10—15 évi fonállás után is fölőslegesen vagy özéltalannak tűnnék föl a takarók magtár, az egyházmegyey engedelmével lenne csak megüzűntethetős a gabna árárt befolyó összeg takarók-ponstárára fordítandó, szültén helybéli szegénynek gyámoltására.

15. Takarók magtári helyiségülfe: ajánlntik a gyülekezet lelkősi laka pallásának egy fiókja, oly kikötésel, hogy a magtár tartonik ellőzetetni belől a ki-árlól külön följárát készittetni.

Ez alapszabályok a 6-t kifejtett olvek s az ügy gonosiacvél kapcsolatban felterjesztötván a b. somogyi e. szef. egyházmegyey f. évi nov. 15—18 n. sz. Bajomban tartott közgyűlésir. szegény végétt, az 55. d. j. k. p. a. sz. szamol vatte, az egyházmegyey helyben hagyja s szegényit s igen öhajntá, hogy minél több egyház községek kövesseék o valóban követésre méltó példát.

Hátra volna még, — minthogy a gyülekezet ez intézkedésre, egy igaztanal „igazmondó“ által, s Sürgőy 271. d. számában, egyéb teljese fordós alaptalan hason tárgyban közlésonyokkal kapcsolatban, megrovatott, — megfélelni igazmondónak: de azt ugyan azon térre tartva föl, melyen a támadás történt: szabadjon itt a közönség sem „politikai“ színtet, sem felekezetségi elfogultság által o nem vezetett kedvezőbb itéletet romboló, azon nézetet fejezni ki, — hogy mivel köztapasztalat szerint, az emberség legnagyobb tanító mestere a kényosorító szükség, vajha a jelen csapás fölvilágosítaná a magtárak özélaszerítésge fölöl községoinket, s az itt úgy mint Szob, Darány s Istvándi községekben szültén meggyökerezett eszmo, a tetemes mérvü gabnaeségelyben részesülő községekben, szültén ápolókra találna. Mit különben létrehozani oly lassu és nehéz munka, mily könnyen létesíthetős volna óg. A jelen szükségen, az ily föltét mellett kiosztatott gabna is csak úgy segít, mint különben a kedvezőbb új természetű visszaszafizetés — szültén több évre osztva fel — pedig érezhető nem lenne s egy nagy lépésel előbbre szegények, anyagi jüvéje terén.

De hágyuk is el, hogy a nép erkölcsi erejét s ingyon segélyek nem mondják elő. Panem et circensis kiáltásra fakadhat, a segélyhez szokott közönség: s így bizonynyel valódobb javára leendő a népnek oly intézmé-

nyak lőőst, melyekhez a nép egész erkölcsi érzete sőt tudata oszlatkodik: „segít magadon s az isten is úgy segít meg.

KÖRMENDY SÁNDOR.

Levellezések.

Véssprémvidéke, jan. hóban.

Kedves szerkesztő barátom! A szárnycsücsök híre, melyről legközelebbi levelemben csak futólaj értesítettek, fájdalom a szomorú valóság. Gombás Lajos — ki minden szót — jót és nemest oly lelkesen karolt föl, kit a közönség szent szolgálatára oly szent lángolóssal hivatott, ki áldozatával egy órártól sem maradt el, ha honfiai vagy vallásos kötelesség-érzet követelte az áldozatot — nincs többé közönségünk. A főlöbészült népi baromiai vakdühének esett áldozatul f. hó 6-án délután 3 és 4 óra között 84 éves korában.

Az ordópuszítás megállítását végett elhatározottat a szent-gáli erdőknek zár alá vetele. Főzárartó lett Willax, veszprémi központi járási főbíró, alzártató Gombás Lajos, szent-gálinak egyik legtehetősebb, erélyesebb s rettenthetetlenebb közbirtokosa. S ő kötelességéhez híven erősen föntartá a zárt, e téren nem ismert még barátot sem, mint oly férfi, ki barátaitól mindenek közt fölállózni, de kötelességét nem, ki teljesíti azt, a mit kötelessége parancsol, még akkor is, ha tán megkellene érette halnia. Előtte első volt a kötelesség, minden egyéb — még az élet is, csak ezután következett.

A zárólás után minden héten csak egyszer, akkor is birtokaránylag osztották sa a lakóknak. E rendtartás soknak nem tetszett, s a nép főleg annak alsóbb, szegényebb osztálya zúgni kezdett. Az ez évi első faszűrés határidejéül jan. 3-ka tűzött ki, a helyszínen többen rendezlenkedtek, sokan meg sem jelentek. E rendezlenkedések — mint szinte azon körülmény is, hogy kitörő savargás előjelei mutatkoznak bejelentett Veszprém-ben a fő zártatónak.

A központi főbíró nem ment ki személyesen a helyszínére, hanem Németh Imre, megyei esküdtet küldötte ki a pandurral, oly utasítással, hogy a rendezlenkedők utasításra, ki f. hó 6-án meg is jelenet Szent-Gálon. Ezt megelőzően azon forenczy birtokos házában a lázongó tömeg gyűlést tartott. A helybeli bíró (Csapó Gábor) szótossalára szólította föl a gyűlésezőket, de azok nem engedelmeseztek. Az esküdtet kijelölték után az ugynevezett Nyírő dombon gyűléseztek. — Gombás Lajos halála már ekkor valószínűleg el lett határozva.

Gombás Lajos vidékről látogatásán volt barátaitól bucsút vevő, délutáni két és három óra között ment a faluházhoz. Ut közben egy barátja figyelmenntette az őt fenyegető veszélyre, az ellenséges tömeg fenyegető mozdulataira, de Gombás hidegen vállalt vonított. Ment, mert kötelessége hívta őt, s a fenyegető veszély nagysága nem volt képes őt a kötelesség útján fültartóztatni. Valódi magyar, ki megdult halni, de nem romeg soha, még akkor sem, mikor nem altatólag, hanem összötörő hatalommal készülék a halálra.

Alig ment be Gombás Lajos a falu házához, a Nyírő domból oda tödult a felbűszült (s ki tudja, hogy nem bűszítetett őt itkon működő s napfényre tán nem is hozható rugók által), a vérszomjas tömeg. A rend emberei még ekkor mind oda haza voltak, s később a faluházhoz csak is a rendezlenkedők tömegének szétverése után juthattak volna. Ferenczy másodmagával bement a falu házába, s ott egészen az esküdt orra alá tolt a fejét. Míden ez által a fonsőbbaság iránti tisztelet teljes magaviselöletre intettet, még tiszteletlenebb lön, s ekkor az esküdt parancsára a pandurok által vasra vöretett. Ugyanakkor kívülről zajongás támadt s a betörni akaró nép előtt az ajtókat bezáráttak. Három erős ajtót kellett azoknak betörni, míg azon szobába juthattak, hol a megyei esküdt a közönség bíró, közönség jegyző, Gombás Lajos és 3 főfoglyvert pandur voltak. Gombásnál revolver volt, a mikor látta, hogy mindjárt betör a dösz csoport, önvédelmére revolverét ragadta elő. De mert az esküdt nem helyezte, sőt tiltotta a lövést, Gombás hideg vérről tötte szabó revolverét. Nem csak azt nem kérdezte, hogy a benn levő 3 pandur miért áll tőtlenül, a kinn levő 6 pandur is miért nem lött a véss helyőre, miért nem utasítják rendre a lázongó, s erélyes föllépés esetén tán vissza is dűbenthöz tömeget, hanem még az önvédelmezés gondolatáról is lotett, nehogy ő miatt a megyei esküdtnek és a panduroknak élote veszedelemzetesek. A tömeg betört, s a néklül, hogy a pandurok fel-tartóztatására csak legkevesebbet is tottek volna, kezdék Gombás Lajost kifelö vonni, de az eltaszította őket magától, s önmaga ment ki a felbűszült tömeg közö. A feldűbűdött népnek áldozat kellett, s áldozatát azt választotta ki, a kiben a zárlatot megfestenítő látta, s zárt szigoruan fontartott alzártatót. Sok útás alatt összeszokadt a néklül, hogy a dösz támeghez csak egy kőr szót intőzött, hogy ajakain egy, ajkiáltás hang-

zott volna. Szóvalanul türte az iszonyu ütőseket, a nagy fájdalma gyengébbok voltak lökéndő, mert visszafojtotta a jajt, nyugéso- ket, szóvalanul és megvetölég nézett végig a gyáva népen, mely nem pirult egy ember olon, a ki nem is védte magát ellenök tömáges támadást intőzni. Voltak nek is, kikben az angyal öröggé sűlyedett alá, s a kegyetlenségükkel tulszárnyalni vágytak a förfiakat. — A lerokadott hűt ott hagyta a tömög, mely mintha maga is borzadna, a vörös tett színhelyéről visszavöndült. Egy förfi- nak: Bognár Gábornak, ki épen akkor érke- zett, s bátran szállalt fel a gyáva tömegnek embertelen — alávaló tette ellen, ez ember- nek erélyes föllépése eredményezte némelyek szorint a visszavöndülést. Gombás a sok és nagy ütések alatt (bár csapató fakkal ver- ték lo) nem halt meg. Életben vezeték bo a faluházába. Ott lotul a kályha mellé, testé- nek nehézségéről panaszkodott, s ágyba len- dő fektetését kérte. Kérelme teljesítetett a benn levők (Csapó Gábor bíró, Csapó Jó- zsef a reform. egyház gondnoka) által, kik jó barátai voltak. A kanniabáli nép kezdett visszátöndülni, s meghallván Gombásnak ki- hangzott szavát, o kiáltással: „El ám még a kutya!“ új rohamot intőzött épen akkor, mi- kor a bíró az alzártatónak vörös fejt möso- gatta. Csapó József egész örölég igyekezett akadályozni az ajtónak betörését, de már be- vetté őt is az ajtóval együtt a vad csorda, mikor egy megható jelenet fejűdött ki. — Csapó Gábor felbe hagyta a sebesült fejnek mosását, s o savakkal vész bucsút Gombás- tól: „Isten veled édes Lajosom! én fölládo- zom magamat érted, ha bár meg nem mon- hetlek is. Itt ö földön nem látjuk többé egy- mást, de tul a síron — néhány pillanat mul- va újra találkoznék.“ Ekkor intett (Csapó Józsefnek, hogy nyissa ki az ajtót, s a köz- ségbíró oda ált az ajtóba, dörgő hangon kiált- ván a vérszomjas csőcselékre: „Mit akartok gyilkosok? még gyilkolni akartok? ha igen, akkor itt vagyok én.“ Ekkor a tömegből o kiáltás hangzott: „űsések agyon, ez is csak olyan kutya“ — de egy másik hang ezt ki- álltá vissza: „hözö no nyuljatok, no bántá- tok, mert az hit alatt szolgál.“ E kiáltás is a nép fölrovezetetségére mutat, mint szinte azon körülmény is, hogy a kezdetben nem talált revolver később a jegyzői lakba csom- pészottet bo — mind oly jelenségek, melyek titkon működött rugókra uralnak vissza, o rugók nem voltak ugyan ott a színhelyen, de ezek mozgatták az ott működött tömeget, melynek embereit anyagi érdekeiknek kép- zett sérelme — az ordózár elleni bosszua különbben is bűszült — dűbögővé tette. A bírót és gondnokot sérelem néklül vitték ki a házból, s a már különbben is őszekszított Gombás Lajost lábainál fogva földre rántot- ták, s kivorszolták a szobából, feje a földön cauzott! Ujra elkezdődött a vörös — de az áldozat egy hangot sem adott. Ugyan azon erős löfökkel találkoznak most is, s nem pi- rultak o kis lelkek, hogy oly nagy lélekeknek különbben is már őszekszorosult sárházán ujra kezdtek pokoli kegyetleniségeket. Lehet kép- zelni, mily baromi volt o kegyetlenység? — abból, hogy a fején nem maradt bőr, a sza- kal és a bajusz úgy tépetett ki, a fej külön- féle irányokban volt őszö hasítva, a fölöt az egészen a lábázig őszö volt ürve, mar- zangolva. S az áldozat még most is őt. — Gyönyörű ellentétül az előbb felhozott, s kegyetlenkedett neknek — most két valódi nő jelenik meg: Zsábök Jánosné és Bereczné — ők lépnek fel a förfiak helyett védeni a jog védelmezésében — kötelessége szent forén elesett bajnokot, főlog az első piro- gangya a csőcselék népet, mely nem áltt meg a hőt föstön is kegyetlenkedni — s ime a zuduló nép csillapul — utat enged a neknek, kik épen akkor érnek a haldoklóhoz, mikor egy pokoli fajzat o kérdéssel: „Elaz o még kutya?“ fejt emelönek fejere egy utósó útás- tét a kezében volt csőcseléköl. A roncso- ttestü förfiút — kit előbb nek is ütettek — most ismét nek, csak hogy amazoknak ellon- tóttai fogják fel, anyagi jószággal emelik föl a földről, s életjelt vevőn benne őszre, el- kezdtek kifelö vinni, s ime az eltorzított, a föllig már meghalt förfi még néhány lépést tott kifelö, de csak hamar kimerültön őszro- roskadott. Ekkor cselédöt vették át a nőktől, kik épen akkor érkeztek — őszeroskadot- tan fektük karjaikon a haldokló gazda, míg az ütések alatt őszeszakadt budájának rong- yaival a szöl lebegtetön játszott. A bűszült tömeg örömjongva ment utánna, mint po- koli kisöret az üldözött erény után, „ az őszötépett budának lengő foszlányaira mu- tatva, gunyosan kérdeze: ki vész rongyot? Alig vitték bo Gombás Lajost házához csel- edjei, azonnal meghalt. Leverő, de mégis felomelő, eltorzító; de mégis gyönyörű hal- lal, melyben a pokoli gonoszság látszólagos diadala fölemeli, megdicsőíti az önmagához mind végig hű, önmagát soha, még a legne- hezebb körülmények között is meg nem ta- gadó förfi erényt. A mily szép és közhasznu volt az elesettnek élote folyása, oly dicső — magasatos példaképül szolgálható volt halála is. Férfiai bátorsága, lelkének ereje soha,

csak egy pillanatra sem hagyta meg — gyá- vaságnak árnyékát sem vohette őszre benne a bűszömög, s ha az emberi érzelemnek utó- szikrája is ki nem aludt belőle: akkor a bá- mulat, csodálkozásnak tisztölő érzéseivel kellett megállnia lovert nagy ellene előtt, kit halála halhatlanított, s kihez lehaladni nem méltók. hogy vele örítkezzenek. Érezniök kellett öntörpeőségket szomkózt a rendkívüli lélek nagysággal, mely megvetni tudta csak a gyilkos tömeget, de egyötlen egy szavára sem tartotta érdemesnek. Hűslog halt meg s kezéken mind végig ott volt azon ügynek magasra emelt lobogója, melynek védelteire hivatott, s melynek védelmében önéletét áldozá föl.

Hajlott koru, de lélekben még most is fia- tal erejű atyát, első nejétől egy fiút s bána- tos özevyet hagyott hátra. Ily kegyetlen halállal ment szemközönkönt az, ki az élet- hez annyi kedves kőtelök csatot még! Ifjan 34 éves korában halt meg, hogy lerokadó földi életéből emelkedjék föl a jognak beva- hetetlen erőssége.

Másnap 6-án a főzártató: Willax közp. főszolgabíró ment ki a helyszínére, husznál több förfit s nőt fogatott és láncolatott őszre, s erős fedezet alá kísértette a vesz- prémi megyeház börtönbe. — Kijelenté az őszre hívott népnek, hogy az alzártató elesett ugyan, de ő mint főzártató — fonn fogja az erdő zárt tartani — s lakolni fog, a ki moz- dulni mer.

Ily erélyes föllépés — mölő a most alkal- mazott fegyveres erő (csendörök, pandurok, egy század katonaság) aligha meg nem aka- dályozta volna az ő-ki vörös jelenetet.

A kaszinó épületöre kitzített gyász- jölül a fekete lobogó. E kaszinónak Gombás Lajos volt egyik alkotó szelleme, éltetője és elnöke. Helyiségét is ő vette és ajándékozta a kaszinónak. Áldozatközelében gazdag volt az élet, s lerokadása a közügyekre nézve nagy veszteség. Az elhunytban nem csak Szent-Gál, hanem vidéke — megyénk — az egyházi és irodalmi élet is sokat vesztett.

Temetőbe f. hó 7-ön délután ment végbe 11 és 12 óra közt. Ezereklből állt a gyászmo- net, s Szent-Gálnak Veszprém-Pápa és Balaton vidékének értelmisége által képezottet. A háznál Kiss Dávid b. udvari ref. lelkész s templomban Csoeka Ferencz első ösrai lel- kés s Laposa Dániel sz. gáli segédlelkész s a temetőben Eötvös Károly ügyvéd gyakor- nok tartottak megható szó beszédeket.

Pihony békén nemes kobli barát! Te no- mes harozodat szépen megharozottad! Lehet, hogy nem sokára mi — hátramaradt barátid is követni fogunk.

Ugyancsak 7-ön temettetett o a Sz.-Gálon est felé Sztócs Károly, pápai VIII-ik osztály- beli tanuló, ki Városlődön 6-án reggeli 4—5 óra között szíven lötte magát. Egész éjjel vígan mulatott — tán előkészesülettől, hogy elhatározását végre hajthassa. Mi indíthatta o különbben oly becsülötes, jó szívu, tiszta jellemű ifjut o sőtöt, s őt bensön szeretett szülöinek és testvéreinek életét gyászba bo- rító tényre? — tudni nem lehet, titkos fá- tyol fedezé azt, mint a szent-gáli mozgalom rugóit — csak annyit tudnak — mint bizo- nyost állítani, hogy kedves emberönek: Gom- bas Lajosnak Heronden meghallott gyász- ösöte rá levörölög hatott, s ökoseredve tette önmaga elő, de mások által is hallhatölóg o kérdést: „Hát csak ilyen az élet?“ Még uj év első napján együtt voltam vele, Alsó Eötvösön, kedvesen mulattatta az őszgyű- lekezőt társaságot, s a szülök szemében örömkönyök csillógnak. Most mindennek vége van — az ifju élet ki van olva — öm- maga által. A levegőben koll valami nyo- maszó elemnek lönni, mely még az ifjak kö- zét is öngyilkolásra irányozza.

Mint hallom a szent-gáli büntény elkövetők közül már 70-nél többen vannak bebörtö- nözve, s a komáromi hadi törvényszék fogna felettök itélni. A csendör lakánya Városlöd- ről Szent-Gálra tötetik át, s Szent-Gál leg- alább is 8—10 évig állandó katonatartási hely- löend. Keserü gyümölösök, melyeket o sőtöt bűn fája termött a Szent-Gáliaknak.

v. r. l.

Síófok, jan. 16. Mi is haladunk! Nem ré- gibe még, hogy Síófok egy szegény kinézésű falu volt, itt-ott egy nyomoru viskö (únt fol a magasra emelt homok fuvatagok közöl, melyek a házak elöültésével fenyegették és csak a gondos urasági tisztnek sikerült a balaton hosszába tett számos faültvényoi által ennek előjét vonni, mi a homokot meg- akadályozza. Különbö idövel ugy jár mint Pompéy és Horkulanum, melyeket a lava töltött el. Már most meglehetős számu lak- ható ház van, itt élönkség forgalom nagy, folytonosan homzege a nép. Múlt hó 21-ön csapott föl o falu „mezővárossá“; ekkor lett a m. kormánytól engedményezett heti- és or- szagos vásár legönnepélyesebben kihirdötte. Dobszó és nemzeti lobogóval jártá örege, ifja, apraja öröm kiállításokkal végig az ut- czákat, ezt követte egy jó estebéd, mely vi- dám mulatásra adott alkalmat, keringtög a poharak, éljenek között, így ment végbe ez

ünnapély. — A gabona kereskedésben lönye- ges nom fordult elő.

OMELLEKI.

Mohács, jan. 26-án 1865.

Itt volt Gölöncsér a hírhedt rablóvezér! Mennyi Atok, rémületos hir, szívfajdalom van a névhez köte. Különs satyjára az életnek, dogy míg némely ember korának alkonyán, midön már sanyaruság s a viszon- tagságok minden nemével megmérkőzött, éri el azt, hogy neve o viláé színpadán erkölcsi tekintélyt nyor; míg másrészt kapja magát nehány rozlelkü suhancz, egyesített erölég megrohanják nehány béko polgar küszöböt rabolnak, gyilkolnak, s o által oly hirro vergődnek, hogy még a késő utó-kor is em- logeti rémes tetteit, náha egy-egy mesés tol- dalókkal meghosszabbítva. Honunk tán soha so fogy ki a híres rablófőnökök neveiből; alig mul ki az egyik a bakó kezo által, mint a százfejú sárkány az ország valamely részén már meg egy másik rabló garázdálkodik. — Patkó neve jó egy ideig forgott a nép száján, egyszerre csak eltűnt. Jött utánna Bergam, Kutyási, Gölöncsér stb. Sajnos, hogy egész lajstromot lehet neveikkel betölteni, azt hinnök, hogy Somogy rongtozge több roz- lelkü embert, mint zamasot epot terem. Be- vezetö szavam tohát az vala: itt volt Gölö- ncser, de nem rabolni, hanem ő kegyelmét örizet alatt kísérték itt keresztül tegnap, hi- hető Somogy megye székvárosába a hatóság elő állítandó. Hallomás szerint sajtóságos módon jötték nyomára. A kik a rablóvezér kísérték a tényálladéket eköp beszélök el. Gölöncsér, ki segédtársaiaban annyira kifo- gyott, hogy már majd csak egyedül maradt, így nagyobb merénylötre kilátása nem lövön, Horváth József név alatt Somogy vidékéről K. Kunaságban menekült, s Halason uj évro egy juhászgazdánál bojtárnak szegődött be. Ez időközön azonban irt volna szüleiének, kik szigetvári vidékén egy csárdán laknak, mely a szigetvári posta állomás köröletéhez tarto- zik, hogy küldjönök neki pénzt és ruhát. — A levelet a név feltűnő volt, esettel egy ottani megyei tisztviselő kezébe került, (t. i. szigetvárot), ki is a címzettet magához hi- vatván, a levelet fölontá, s így a rablóvezér tartozkodási helye kitudódott. A szigetvári fűszolgabíró hivatal részéről azonnal elindul- tak nehány s egy kalauz kíséretében Gölö- ncserét Halason elfogták, a midön javában mulatott. Elég sokáig rettegött Baranyát, Somogyot, ideje hogy őtet is valahára elérje a sora kezo. Midön itt átkísérték, többen be- széltek vele, kiknek hajmoresztö kalandjait oly könnyedön elbeszölöte, mintha az a 30-ro rugó gyilkolási morönylöte csak mesé lett volna. Roppant lelki szegénységre midön egy 26—27 éves ember oly iszonyu tények veze- tőjévé válik! KUGYERAY.

Hírek és események.

△ Tanügy. A helybeli rom. kath. tanintézetekben az 1864—5-ik évi I. tan- folyamból a nyilvános vizsgálatok kö- vetköző napokon fognak tartatni u. m. Téli-tö-február 5-ken a szentlélek segit- ségtül hívása sz. mise-áldozattal az ifju- sági szentegyházban. Téli-tö 6-kan a gymnasiumi ifjuság, s 7. az elemi fűta- nada nő- és fitanonozai a vallastanból; 10. a gymnasium 4. osztálya, 11. a 3., 13. a 2. s 14. az 1-ső osztálya a nyelv- ekből; 18. a gymnasium 4. osztálya, 20. a 3., 21. a 2. s 22. az 1-ső egyéb tanulmányokból; 24. az összes gymn. ifjuság a rendkívüli tantárgyakból. Téli- tö 8. délután a leánytanoda 1-ső osz- tálya, 15. a 2. és 3. osztálya délelött egyéb tanulmányokból; Téli-tö 8. dél- lött az elemi fűtanoda 1-ső fűosztálya, 15. délután a 2. fűosztály, 17. délelött a 4. s délután a 3. fűosztály az összes tan- tárgyakból adand tanulmányi nyilvános vizsgálatot. Mírel a t. cz. szülök s a ha- zai tanügy barátai czennel értesittetnek. Kelt Nagy-Kanizsán, tőlé 26-án 1865. Könyve A lajos a nagy-kanizsai rom. kath. tanintézetek igazgatöja.

△ A kanizsai városi tanács követköző sorokat boosátá közhírrö: A keleti mar- havésznok zalamegyébenei megszűntével a marha vásároknak megtartása megye- hátságiilag megengedtetvön; közhírrö tötetik: hogy Nagy-Kanizsa városában az eddig szokásban volt marha vásár jöväre minden szerdai és pénteki héti- ügy országos vásár alkalmával meg fog tartatni. Nagy-Kanizsán boldogasszony hava 24. 1865.

△ Jan. 30. tartatott első országos vásárunk; mely a legnagyobbak egyike szokott lenni, mind a mellett, hogy a

rég nem tartott marhavásárral volt összekapcsolva. — elmondhatjuk, — említést sem érdemel, mivel a forgalom hiány, pénzülség és a rossz utak elszomoríták a szükségben tengedő iparosokat; kik e napot várva várták, hogy a legszükségesebb fizetéseiket mint az adót, élelem, bért könnyíthessék, — de sajnos, e reményekben nagyon csalódtak. — Városunkban oly rosszak az utak, különösen az indóház felé, hogy egy ózoses barátunk következő kérdést intézett egyik itteni hivatalhoz: — valjon nem tudják-e mikor kezd meg a gőzhajó társaság működését e városban? — Gondolni lehet moosárral feltüzeltünk szépségét.

△ A „Zöldfa termében“ következő hangverseny rendeztetik tánczoszorúval kapcsolatban február 18. a Bécsben énekesnőnek kiképezendő Német Bertha k. a. javára: Műsorozat: 1. „Semiramide“ Rossini-tól, négy kézre zongorán előadja: Iby Vilma k. a. és Rédl J. ur. 2. „Dal“ Schubert-től, előadja: Darás Betti k. a. 3. „Illustration de l'opéra Martha“ Aschertől, zongorán előadja: Maschanzer Idassz. 4. Trio „Hunyadi László“, két hegedű és zongorára szerző Huber Károly, előadva: Redl J., Hauser János és Horváth Sándor urak által. 5. „Ki volt nagyobb?“ Költemény Tóth Kálmántól szavalja: Kafka Ilma k. a. 6. „Nagy gyermek Symphonia“ Romberg-től. * * * * * A t. oz. közreműködők szíveségéből lépnek fel.

△ A Zalamegyei gazdasági egylet tagjai részére kinyomatott Wajdits József könyvnyomdájában az „Értesítő“ 2-ik száma és a gazdasági jegyző ur által minden tagnak megküldetett.

△ Muraközben dec. 30. 4 dohány sikasztó, kik több mint 4 mázsa dohányt szállítottak, Alsó-Vidovecz és Derzsime-recz közt 6 ottani lakos által az uton megtámadtattak és erőszakosan kiraboltattak, mely büntény miatt 6 vagyonos polgárt és egy a büntényre indítványozót a helybeli katonai hatóság elé állították s jan. 11. mindnyájan kötél általi halálra ítéltettek, de tekintve eddigi fedhetetlen életmódjukat, hat és öt évi várfogsággal büntetettek.

△ A dalárda által febr. 8. tartandó

álarczos táncvizgalomra a meghívó-jegyek szétküldettek.

△ Lakatos Sándor tánczmester ur Sümegen a lehető legjobb pártolásban részesült. Febr. 8-án Zala-Egerszegben kezd meg magyar tánczunk tanítását, óhajtjuk, hogy Zala-Egerszegtől szintén oly meglegedetten búcsuzhasson mint Sümegtől.

△ Wajdits József könyvkereskedéséből a Kodolányi féle „Gazdasági zsebnaptár“ból circa 50 példány kelt el, de csak később vétetett észre, hogy a pesti kiadó feledékenységéből a havi teendőket nem mellékelte, minek következtében az azonnal meghoztatott és a t. vevők a kereskedési jegy fölmutatása után a hiányzatot megkaphatják.

△ Zalamegye lelkes hölgyei egy óriási szőnyeget himezték Deák Ferencnek emlékéül. E szép eszme megpendítője s buzgó kivívója Botka Hertelendy Paulina urnő volt.

△ A mult számunkban említett izraelita község néhány ezer frtot jövedelmező kántori tizedesét, a szegedi kántor ur csengő szép hangjával foglalja el, ki fogadjalldvözletünket s szabadjon üdvözletklhöz még azon kérést is csatolnunk, hogy a kevés templomi teendőin kívül szenteljen egy kis időt a helybeli dalárda emelésére is, és a boldogult Goldstein karmester ur általi veszteséget szíveskedjék pótolni; hiszszük, hogy a dalárda tagjai hálaajkát ez időm után dúsan fogják árasztani.

Kapovár.

* A megye palotájában megtartott 18-án az első vizgalom, a gymnasium fedezetlen költségeinek pótlására. Közönség nem a legnagyobb számmal jelent meg, melynek okai a végetlen rossz, sáros idő s napjaink szigorú körülményei. Ha még a pesti „vigadó“ban is csak kong a közönség, mit szólunk akkor a székvárosokban? Egyébiránt a jelen voltak meglehetősen kedvvel járták a tánczokat reggeli 4 óráig a fényesen világított, gyönyörű teremben. Mit hozott a vizgalom a szent ózélra, azt csak a vég-számadáskor írhatjuk meg? miután fentebbi ózélra még egy vizgalom tartatik febr. hava 1-én.

* Febr. hó 15-én, a helybeli izraelita ifjak szinte rendeznek egy vizgalom Tóth fogadjájában, melyből a jövedelem részben a megyei kórház, részben pedig az izraelita iskola javára fordítatik. Házi-asszonyok T. Kriszt Jánosnál asszony-ság kéretett fel, ki e tisztelt el is vállalta.

* Gróf Zichy János örökösét illető 1100 akó neszélyi bort árvoreznek f. évi márczius hó 5-én Adonyban. (A borok 1788, 1802, 1808, 1810, 1811, 1822, 1827, 1834, 1841 és 1846-ik év-ből valók. Ilyen pinözében tán még meg lehetne a kedvet találni napjainkban is?)

* Pacsáról írják nekünk, hogy ott egy közpénzügyőr magát agyonlötte ismeretlen okok miatt; továbbá: hogy a jan. hó 16-án Alsó-Hahoton tartott tánczvizgalmon a gondos előkészületek dacára öt tánczos és két tánczosnő mulatta magát Burka Bódi siralmas nőtái mellett. Az illető fogadó aztán pár vendége számára a mulatság helyett — ágyat vettett! Szomorú farsang biz ez?

* 23-án virradóra, 2—3 óra közt a főutczán levő cs. kir. adóhivatalba börtörtek, kiásván a falat s a kézi pénztár-ból 24 ft o. 6. elraboltak.

* Január hó 23-án délben volt e tél folytán a legerősebb hóesés, csak az a kár, hogy nem fagyos földre, hanem sárba.

* Megyénkben is megtörtént — mint egyik helységből tudósítanak bennünket — a mi Győrben nem rég; egy iszákos ember 10 itcze borért eladta a bajuszát. Azt hiszszük, nem kár érte ugy is — lezött volna idővel! . . .

* A helybeli nemzeti Casino is tervez egy tánczvizgalom a farsang folytán.

† A megyének ismét két hírt vesztettük el legközelebb. Az egyik: Kaposméri Mérey József, meghalt Pécsen 71 éves korában szélhűtésben. Az alkotmányos életben, sok éven át fáradhatatlan tisztviselője volt a megyének, s 1848—49-ben 1860—61-ben első alispánja. A második Antal Farkas, meghalt Köttsén 70 éves korában; a multban szinte egyik tevékenyebb és több éven keresztül buzgó tisztviselő. Áldás legyen poraik felett.

* Az érdemes „Pester Lloyd“ egyik újdonság írója némi guny által — s mint

századunk csudáját — emliti azon közleményünket, hogy F. Segtsdön vadon tenyészik a gyapottnövény. Ha a t. újdonságnak ez csudának tetszik, vegye magának a fáradságot, ránduljon le a szerkesztőséghez s megismerjék azokat a tőkéletesen kifejtett s vadon tenyészett gumókat, melyek hozzáunk beküldettek, s melyeket szerencsénk lesz a legközelebbi megyei gazd. egyleti gyűlésnek bemutatni.

— Gölöncsér J. rablóvezér csakugyan elfogatott. A t. hatóság erőlyes intézkedéseért köszönetet kell szavaznunk. A háló mesterileg fonott, melybe beleesett. Az utóbbi catastrophikus után ugyan is a haramia főnök e' vitetése magát 200 ft o. értékért Csanádmegyébe, azt híven: „kőd előtte, köd utána.“ Azonban a köd helyett mindentlalt a hatóság szemé kísérte, mint árnyék a testet. — Végre néhány napja lurokra került; egy csanádmegyei tanyáról. Sajnáljuk, hogy a t. hatósági intézkedést a legkisebb részletekig mesterileg kivéve s a „hálósövéat“ nem közölsük. Meg kell azonban emlitenünk azon szomorú ténytet, hogy a rablóvezér viselt tetteiben, gazságaiban megyénk jobb módú polgárai, helységek előljárói vannak bekeveredve kik órgazdákodtak, s a rablósápatot titkon elősegítették hajmeresztő tetteikkel. Szomorúan emelünk tollat népünk ily romlottsága felett s megdöbbenve vájuk be: „hogy a fenésedés mélyen el van terjedve a testben, melynek kivágására a 19-ik század oivilisziája, nevelés és a törvényeknek legnagyobb szigorát kell felhasználnunk, hogy a nagy test ép részét megmenthesük. A haramia főnök bandája ált következőkből: Soromfai, Verkőzi, Sajtos, Vida, Verkőzi — mint tudjuk — pandurjaink üldözése folytán nem rég agyonlötte magát; Sajtos magok löték agyon a haramiák statárialter a nemeskei erdőben. Vida kóborol még valahol, Gölöncsér elfogva, Soromfai pedig bizonyos tények folytán felsőbb helyről kegyelmet nyert. Igy az egész banda — egy kivételével — meg van semmisítve.

* A hírhedt heidelbergi szemorvos Röder tanár, nehéz múltét következtelen

TÁRCZA.

Egy névtelen és 1708-ban Kölnben megjelent franczia kiadás után fordította

RÉNYI REZSŐ.

(Folytatás.)

Hösnönk javvászólései sokkal indulatosabbak voltak, sem hogy tartósak is lehetnek volna. A szerencse vagy szeroleom pártját fogta; mert a király házassága ép oly hírtelen félbe szakadt mint törvévetetett. A nem tartós és szeroleomon megoldott akadályok után ósőbb az örök. — Szabadulva látván magát a kisasszony rottetős tárgyától, a király pedig folytatván mindig újabbnál újabbjeloit adni szerolemök, más oldalról az anyakirályné is lehetőleg óhajtott becsúllás tanujloleit adván, nom ismert egyebet mint helyzotobajos voltát.

Az udvarnak Párisba történt visszatérés mulatságnál egyéb nem volt, s merem állítani, hogy az soha sem volt vigább, de Mancini kisasszony sem olégedotobb. Ó felsőge nom akarván, hogy a vizgalomnak ily gyorsan végők szakadjon, mivel az általános kedvben a különlegeset foltalálni tudta, azt kívánta, hogy mindenik a társaságban sorjában mulasson. E mulatságok melyek egyedüll alapja a szeroleom vala, táborozások voltak, hol nom tekintve a kedvezőtlen időjárást minden fényesen sikerült.

Megkell vonnom magamtól a kedvet a mulatságokban történeteket loirni, sok időmbe kerülős vastag kötötökig vezetne, mindazonáltal nem tartózkodhatom kiemelni egy eseményt, mely oléggé mutatta mennyire udvarias a király, s mennyi alkalma volt ezt idején tanusítani. Mancini kisasszony egykor igon gyorsan haladt egy fasorban; ó felsőge kezét akarván neki nyújtani a szép kisasszony kardmarkolatának gumbja által felotte könnyedén megasztatott, orre egyként bajos és szeroletero méltó haraggal kirántja a király

kardját hüvelyéből s oly modor és kollemmel mely oléggé nom csodálható olvotó. A király azás meg azás szépet mondott e felett, mit ózössé tenni, s némán de oly modorban megítélni nom szüntek meg a körülállók, hogy ó királyi felsőge nek valóban nem nagy tisztoletőre vált. Dea ki magasban áll, hogy no rágalmaszatnok? Hiro járt, hogy a bibornok hügának a királylyali omo összekötötését egész halállal olfojtani igyekszik; s mondhatni a mily ügyos ember volt általában véve ó eminentiája, annyí bajába került ezt olérnie. Mancini kisasszony az ónhítben ringatta magát, hogy nagy bátyja követvön az udvarozok szómot, szivélyosabb és hajlandóbb íranta mint az olótt; de egy érdekelon személy után mondhatom, hogy mily mértökben szerolete ót a király, oly mértökben gyűlölte a bibornok, sőt a jól értesültek hitték, hogy az udvarnál megjelonsét szeroleti a király, de azt is tudták mikép a bibornok ezt épen nom túrhetto.

Csodálatosnak tűnt fel, hogy a bibornok, ki mint mondan, családja emelőséről gondolkozott, oly határozottan ellene volt annak mi ót a nagyság magasára emelhetto volna; mert az minden látszaton túl vagyon, hogy Mancinit nöl vette volna a király, ha a bibornok ellene nem szegül. Egy ez időbeli joles szerző írja mikép erre ó eminentiáját az anyakirályné határozta, tudatván vele, hogy a király unoka hügát nöl veszi, ót kétsógvölyt magától olasztija ezt okvetlen számölzetos követvő. De a bibornok sokkal ószólyosabb volt, sem hogy e csekély okoskodás által magát megfogadni engedto volna, olte-kintve a látszattól mintha a királyné tekintélye órszében sem óselekedett a bibornok ur kívánata szeroleti, ki gyakorta szükségsonek tartá ót sarkalni, több ízben szeméro votvön, hogy nom oléggé határozott, s hogy azonnal ollágyulaminat a király panaszi növekesznek. Azonban legbizonyosabb ok, melynek a bibornok ismert oléssése tulajdonit-ható vala, ugy látszik nom az volt, hogy saját érdeke, mely a királyóval kapcsolatos vala, határozta ót unokahuga ellen ura szol-

gátátának érdekelon óselekedni, mit egyedül kötolossóge órszetónok indokából soha sem tett volna. Tudta ó jól, hogy sok és hatalmas ellenségei vannak az országban, kik csak alkalmat keresnek vesztőre; nom tövesztő szemé olótt, hogy Condé horozog ki a polgárháboru után Spanyolországba menekült, lesto csak a kedvező alkalmat megboszulni magát; sokkal ügyosabb volt ó, sem hogy no tudta volna mikép ó fonsőge nek*) tekintélyes baráti vannak Franciaországba, képesek lévön ót a nép olótt fektetőre festeni; e népedig igon is kész volt már a lázadásra, nyommatva lévön a tetteleg folyamaton levő Spanyol háboru által, melynek végét épen a királynak a spanyol infanzónvóli házasságtól remölték; végre olőre látta azt is, hogy nom fogna hiányzani a hírszeroleti ó a közbót nagyravágyásának s országóvdét valamint a királyét is családja emelkődésének felál-doza.

Több évek óta hadban állt Francia- és Spanyolország egymással. Mindkotton bolo fáradtak már, az utóbbiak Don Antonio-t küldték Franciaországba a békekötésre. Amint a Savoy-i hérczognövelő házasság torvo megbukott, — mint már mondtuk, — miudonek szomoi a Spanyol infanzónre estek, mert mindazt hívé, hogy ez lenne az egyedül ószkőz a két hatalom közt folyó hadjáratot befejezni és a keresztényőgnek nyugalmát visszaadni.

Mancini kisasszony jól tudta, hogy a szeroleom rendszerint a szomokon át veszi útját a szivhez, különben is mieljót sem vövn, hogy a király egy áltaja csak híréből ismert hérczognöt szeroleto, e nözölössol nom sokat tördöött. A mint azonban a Spanyol infanzón arczképe Franciaországba megérkezett azonnal megváltozott gondolkodás módja, atól tartván, hogy az arczképe szeroleto idészhet olő a királyban eredötije íránt, ha mindjárt az anyakirályné, a bibornok s több államókok nom köteleznök is ót a házasságba megógyezni.

Aggodalomba ósettt ugyan, de nom szünt roményloni bizva szerolecsőjében egyrészt, mely hasonlóan fenyogott balosóttól már megmontotto, s a mi egyszer megtörténhetott az bekövészkezhetik másod-izbon is, másrészt pedig ószrovotto, hogy olög ideje van még óselekvőse s a király bensőjének kipuható lására; belátta, hogy e házassági torv a jóvendötől függ, s ettől még jó tova van a sicker; különben mindenben a királynek olóbbi figyelmevol találkoztott, látta hogy ó felsőge; nom hagy fal vele, annyira hogy az anyakirályné és a bibornok minden ellenvetőseli mólott is a maga útján halad s mind ósolótt ugy most is meglátogatja.

A bibornok ur kit Mancini kisasszony kalandjal figyelmesőbbé tették, atól tartott no hogy Hortonsia kisasszony — kit óután Mazazini asszonyságnak növezondünk, s ki az egyedül is ószálóttól kit igazán gyengéden szeroleto — érdeke ellen valamibon részt vögyon, ezért meghagyá Venello asszonynak reá szeroleon ügyelni. E jó asszonynak tölsem akart kötolósség; tolosítésében hanyanyagolni, örökösön kórdözgette mindenöt kit látott a kit tudna szeroleti? Mivel azonban szivo nom ismerő a szeroleto Venello asszonny sem tudott bizonyos itélotot meríteni az adott feleletökből. Elvégre Mancini kisasszony ószölótlonsóge, vagy ha ugy totszik hévossóge, ki azt akarná hogy ha ó szeroleto az egész viláig szeroleon, olóttó Venello asszonnyal, mikép Mazazin asszonyság szivében másokép óroz mint aikai nyilatkozának. Hosszas ideig igyekozott is ó ez utóbbitől megtudni ha nincs-e az udvarban oly főrhu kit másoknál szivosebben lát.

Mazazin asszonyság megolván e tolakodást, azt vallá neki, hogy van biz ott egy fiatal ember, kit noia utál, de boszankodó nek ha a királyné jobban teteszónék neki. Folujulva Mazazin asszonyság e vallomásától Mancini a királyhoz siot, onnek megnevezti a fiatal embert, hosszau olbozálólván ó felsőge nek miundt, nom levön olóttó különben is semmi titka.

egy 20 éves leánynak, ki vakon született — adta vissza szemévilágát. A leány már olvasni tanult s meglátó jelenet volt, midőn hazatérő szüleit és testvéreit először megpillantá.

* Hogy mennyire eszkent az ingatlan értéke 3—4 év óta, mutatja azon körülmény, hogy a város szebb részén egy ház, melyet öt évvel ezelőtt ötezer forintért adhattak volna el, 2800 frton kelt el.

* Drága fűtés. A gyulafehérvári postamesternek, míg férje a szomszéd szobákban volt, egy csomó rossz papírral elfűtött; a papirokban 4300 ft bankó égett el.

Nyilt posta.

T. V-nak: Az több veled küldött fontos tárgyra kérdjök válaszádat Hit az alálás? a küldemény?

T. V-nak, Peaten: Többször is megemlékezhetünk ön rólunk. Kördjök leveleket is.

H. P-nak, Voszprém: Adni fogjuk; kérdjük a folytatást is, mert annál továbbra marad küldése.

B. Gy-nak, Szombathelyen: Köszönettel vettük; kérdjük továbbra is becses részvétét.

K-ro: Több helyen is van olyan vigalom, hogy „3 pár járja, egy üreg ur pedig szóló nézi.” A kedvet nem lehet erőltetni, annyi val inkább a szabó!

P. Gy-nak: Levelet írtunk számúrol; ne kócsák a válasz; utóbbi leveled 9 nap mulva jött kezükbe; ezért elmaradt.

H. S-nak: Az apróbb híreket mindig szívesen fogadjuk.

Bécsbe: Régen várakozunk önre.

H-r-n: N.-Kanisán: A loírás nanyon hosszú, azért nem használhatjuk; az újdonságot rovatban adhatunk helyt számára — pár sorban.

M. Gy-nak, Bécsbe: Talán többször is lehetne?

M-ba: Csak annyit tudunk, hogy a kérdéses munka saját alatt van.

H. Gy-nak: Az ígértet várjuk; kördjök leveleket is.

Szeméid: Mostanában rosszabb verset nem kaptunk; a levelet által adtuk.

Hattyu dal*: Kár volna öndert oly virágzó korban; inkább tessék el a küldeményt. A prósa, tán jobb lesz.

A pantalló viszontagságait! igazsággal adhatjuk.

M. D-nek, Klagenfurt: A válasz — habár későn — elment ön számára. Sajnáljuk, hogy levelelünk — nehezebben nem mehet. Szegény az ekklesia, maga harangoz a — mester.

Nyilt tér.*

Mult év utolsó havában Kiss Lajos szakácsi közbirtokos ur, fia számára nálam egy öltözöt ruhát rendelt meg azzal, hogy azt midőn készen fog lenni, a kizárkódott 50 frttal o. é. azonnal kifizes-tendi.

Az öltözék elkészülvén, egy részről, hogy megrendelő urat szavára emlékeztessém, másrészt a jelenleg mindenhol, tehát nálam is uralkodó pénzzűlkétől

*) Az ezen rovatban közöltékedt egyedül a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

kényszerítve f. évi január 2-án, miután a megrendelő ur a ruhát egy pénz nélkül küldött gyalogbérrel által elakarta vitézni; mire is szőrol szóra következ — úgy hiszem — legkevésőbb sem sőt levelet intéztem hozzá:

„Tekintetes Kiss Lajos urnak!
Szakácsiban.
A megrendelt ruha kész, de a mostani körülmények miatt hitelre nem adhatok; kérom tehát az érto járandó 50 frtot megküldeni, én azonnal a ruhát kiszolgálom, maradok kész szolgálja
Kuhn.”

Ezen levelem megrendelő urat annál kevesebbé sérthette, mert eddigelé nálam soha sem dolgoztatott; s azonban szepülten becsületét fentebbi soraim által talán ez életben először látja csorbitva s hitelileg azért, hogy soraimnak minél további látása út jobban és jobban ne ingerelje, levelet a XIX század vallási türelmének gonyjára s nem akarom mondani a század — de saját miveltségének és becsület teréni érzékenységének kitüntetésére — alábbi betűről betűre közölt sorokkal megtoldva viszküldő:

„Egy ilyen koczós Zsido ki nekem illen levelet mer írni, nem érdemes arra hogy szerencsétlenségem nélo dolgoztatni — a ruhát tarcsa meg maganak — az én fiam képes magának különmb mester embernél is ruhát csináltotni, és nem csak 50 frtot kifizetni, de olyan Zsidónak mind Khon ezerekből halotti üngöt is tudna varatni Kiss m. k. *)“

Halottas ing! — Ezerések! —
Összefüggsüket csak Kiss ur logijára deríthetné fel! —
Ö nem félt ok nélkül megsérteni benem az embert és vallásomat; — mérészsége ellenébe én a közvélemény ítéletében reménylek elégtételt nyerni. —
A tényeket öszintén commentár nélkül terjesztettem a nyilvánosság elé!
A közvélemény ítéljen fölöttünk!
Marozali Január 18-án 1865.
Kuhn.
*) Az eredetit nálam, bár ki ha csak curiosusul is megtekintheti K u h n.

ÜZLETI HIRNÖK.

Nagy-Kanisán. Jan. 30. Az utak járhatatlansága miatt a szállitmányok egészen megszüntek, olyannyira, hogy gabnapiacunk semmi újabb emelődő árnak nem ürvend, mi ma jegyzük: Buza 2 frt 10 kr; rozs 2 frt; árpa 1 ft 60 kr; zab 1 ft 10 kr; kukorica 1 ft 8) kr.

A jobb időben országos vásárunkra szállitott áruczikkok következőleg keltok: kisobol csomaggyapjü 64 frton azivason vétotott; a nyora lör: ü. m. tehón- és marhabör mázsája 38 frton; a juh böl párját 2 frt 20 kr-rt alig lehetett eladni. Az új és ó bor kördöstárgyjá som méltatott, do ellenkölég az ó szilva pálinka akója 20 frt-rt korrestett, hanem ennek nem volt eladója.

Kanisán piacai árai: Burgonya mérője 0 ft 80 kr. Marhahus fontja 16 kr. Juhhú fontja 10 kr. Sertéshús fontja 20 kr. Új szalonna mázsája 29 ft — kr.

Zsír fontja 36 kr. Lángliszt mázsája 11 ft 0 kr. Zsemle-liszt mázsája 8 ft 00 kr. Kenyerliszt fontja 6 kr. Kukoricafiszt fontja 3 kr. Új bor itozéjo 8 kr. Ó bor itozéjo 10 kr. Sör itozéjo 10 kr. Szilva-pálínka itozéjo 32 kr. Törköly-pálínka itozéjo 35 kr. Fagygyu mázsája 25 ft. — kr. Öntött fagygyugyertya fontja 40 kr. mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 26 kr.

Kaposvár, jan. hó 26-án. Az idő szeszólyónak, úgy látszik, alig érdjük végét. Ma köd eső; hógyos tavaszi nap, holnap már olyan hó esős, a melyet ritkán láttal. Nem is kell mondanom, hogy usznak a sárban; utaink több helyen — minden ráfordított gond mellett is, majd járhatlanok; legalább a teherhordás tekintetében. Kovás gabonát is hoznak piacunkra, s a mit hoznak is, folyvást alantí áron kel; som rossz idő, som nöhez szállitás som lenditoken az áron. Ily körülmények közt könnyen meglohet érteni — mért állnak

ismét többen a bukás szőlön? Üzlot, kereskedelem pangásban; nemsokára azon szép napot is megvárjuk, hogy szilárdul álló kereskedők som hitellezok, mert sok pénzök kint hovor behajthatlanul, s ök som kapnak hitelbo a kúházaktól. Gabna áraink csokély hullámzásal így állnak: Buza 2 ft 60—70 kr. Roza 1 ft 80—85 kr. Árpa 1 ft 30—46 kr. Kukorica 1 ft 20—40 kr. Hajdina 1 ft 26—36 kr. Zab 1 ft 10—20 kr. Egy öl fa 5—7 ft. Egy mázsa szóna 1 ft. A zsupp párja 10 kr. Egy p. m. burgonya 60—70 kr. Egy pecsony malac 40—80 kr. Pujka párja 3—5 ftig. Cairko, 30—50 kr. Egy darab két mázsa sortós 29—31 forint. Zsír itozéjo 40—46 kr. (m. p.)

Boglár, jan. hó 25. Buza 2 ft 70—90 kr. Roza 2 ft. Kukorica, a melyik szép 1 ft 40 Árpa 1 ft 46 kr. Zab 1 ft 20 kr. Kishogyi ó-bor akója 9—12 ft.

Siófok, jan. 27. Tisztelt szerkesztő ur! A rendkivűli, vagyis rondos rossz utak miatt igen kovás forgalom volt. Ez az oka, hogy a gabnár jobbára nem kap. Kissebb vétok csak helybeli kereskedők által történtek. — Buza 2 frt 70—80 kr. Roza 1 frt 70—80 kr. Árpa 1 frt 20—30 kr. Kukorica 1 frt 20—25 kr. Zab 1 frt 1 frt 5 kr.

Siófokelléki.

Bécsi pénzárfolyam jan. 20.

5% metaliques 72.40; nemzeti kölcson 80.10; bankrészvények 816. — hitelintézeti részvények 191.50; ezüst agio 113.50; arany darabja 5.36.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

H I R D E T É S E K.

27/663 (1-3)
ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY.
Somogyegye polg. törvényzó-kének mint telekkönyvi hatóságok részéről közhírre tételik, hogy Szabó János és Taranyl Péter böl lakószok falparaszó alatt Györok István Júl lakó ellen kövtelező ledzésére és a Júl köszóg 128. számú telekjegyzöknyvben 1. egy negyed t. iki és 1—8 rendszám alatt foglalt és bíró lag 600 frt o. é. becsült ingatlanok Jád kö szöben a helyszínen f. évi f. b. ruár hó 6. napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — alárvestetni fognak; a 2-ik árverési idő, ha netán az első vevö nem találkozánk, f. évi mártus hó 6. napjának reggeli 9 órájára a helyszínenre kitétetik, azal hogy ekkor f. nebb kijelölt ingatlanok a becáron alól is eladatul fognak.

As árverési feltételek a törvényzóok írodájában mindenkor megtekinthetök.

Kelt Kaposvárott jan. hó 10-n 1865.

Somogyegye törvényzóke mint telekkönyvi hatóság.

1137/663 (2-3)
ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY.
Somogyegye polg. törvényzó-akének mint telekkönyvi hatóságok részéről közhírre tételik, hogy Szabó János és Taranyl Péter böl lakószok falparaszó alatt Antal György sámsón lakó ellen kövtelező ledzésére és a sámsón köszóg 78 számú telekjegyzöknyvben foglalt 1. 3 telekhoz talke bírólag négyezer frt o. é. becsült ingatlanok sámsón köszöben a helyszínenre f. é. f. b. ruár hó 23 napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — alárvestetni fognak; a másodík árverési idő, ha netán az első vevö nem találkozánk, f. évi márt. 28. napjának reggeli 9 órájára a helyszínenre kitétetik, azal hogy ekkor f. nebb kijelölt ingatlanok a becáron alól is eladatul fognak.

As árverési feltételek a törvényzóok írodájában mindenkor megtekinthetök.

Kaposvárott, jan. hó 5-n 1865.

Somogyegye törvényzóke, mint telekkönyvi hatóság.

1151/663 (2-3)
ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY.
Somogyegye polg. törvényzó-kének mint telekkönyvi hatóságok részéről közhírre tételik, hogy Sziczor Samuél mocsoládi lakószok falparaszó alatt T. th József mocsoládi lakó ellen kövtelező ledzésére és a Mocsolád köszóg 12. számú telekjegyzöknyvben 1. 16. és 18. ugy 208 hr. sz. alatt foglalt bírólag 215 ft o. é. becsült ingatlanok Mocsolád köszöben a helyszínen f. évi febr. hó 15. napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — alárvestetni fognak; a másodík árverési idő, ha netán az első vevö nem találkozánk, f. évi mártus hó 15. napjának reggeli 9 órájára a helyszínenre kitétetik, azal hogy ekkor f. nebb kijelölt ingatlanok a becáron alól is eladatul fognak.

As árverési feltételek a törvényzóok írodájában mindenkor megtekinthetök.

Kelt Kaposvárott jan. 5-n 1865.

Somogyegye törvényzóke mint telekkönyvi hatóság.

1091/663 (2-3)
HIRDETMEŒY.
Stephancs Richard hitellezőinek összehívásal Somogyegye polg. törvényzóke mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tételik, hogy Velsor J. C-nék Stephancs Richard elleni keresetében a kielógítási végrehajtás utóbbinak a Ns. Dédi 68. sz. i. j. könyvben 1. — 4-ndésámíg bejegyzett bírtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek s a kielógítási sorrend megállapítása tekintetéből hitellezőknek tárgyalási határnapul f. évi mártus hó 29. napjának reggeli 9 órája kitétetik; mire hitellezők assal hívatnak meg, hogy meg nem jelenésök esetében a f. nebbi ügyletok bírólag fognak megállapítatni.

Egyzersámíg felhivatnak mind-azok, kik a kijelölt bírtokhoz igényt tartanak, azt a f. nebbi határídíg íde bejelenteni sieszenek.

Kaposvár, jan. hó 4. 1865.

Somogyegye törvényzóke mint telekkönyvi hatóság.

A nagy bajomi t. közbirtokosság haszonbérbe adja:

2—3

1-ör. Helybeli az ugynevezett „Farkas“-hoz címzett nagy fogadót és pedig következő feltételek alatt:

a) Az említett nagy fogadóhoz tartoznak: bor- és sermérés, husvágás, ezenkivül 70 holdra menő szántóföld és rét.

Fentebbi haszonvételek bérbe adatnak f. évi május hó 4-én, a helyszínen tartandó árverés utján, 1866-ik évi jan. 1-től számítandó 6 egymást követő évre.

A kikialtási ár 1000 forint leend, s az árverezni kívánók a fizetendő haszonbér 1/4 részét tartoznak bánatpénzül letenni.

Kiadandók még továbbá, ugyan május hó 4-én:

2-or. Az ugynevezett „Czifra koresma“ 300 ft kikiáltási árral.

3-or. „Nyirfa koresma“ 250 ft. kikiáltási árral.

4-or. „Floridán-féle koresma“ 300 ft kikiáltási árral.

5-ör. „Rózsa koresma“ 150 ft kikiáltási árral.

6-or. „Sörházi koresma“ 200 ft kikiáltási árral.

Megjegyzendő, hogy a 2-ik számtól a 6-ik számmig kiadandó haszonvételek 3 évre adatnak bérbe 1866-ik év január 1-től, és egyedül bormérésí joggal.

7-er. Különösen kiadatik a pálinka és sermérésí jog, ugyan fentebbi határídötöl 3 évre, a kikiáltási ár 800 ft o. é.

8-or. Négy országos vásár alkalmával a vásárhelyeni bormérésí jog 20 frt kikiáltási árral.

Az árverezni szándékozók a részletes feltételeket minden nap megtekinthetik N.-Bajomban gróf Fesztetits Ágoston ur uradalmi Kasznárjánál.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaszat, tudomány és művészet köréből.
A somogyi gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy ivon január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr. — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttór egy Petitt sorórt 10 kr. — Hirdetők hat hasábos Petitt sorórt 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj a lap közlését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

É R T E S I T É S.

Zalamegye gazdasági egylete által megszerzett Kachelman nyomtató géppel a nyilvános próbacéplés f. é. mártius 6-án délelőtti 10 órakor Szent Gróthon mgos gróf Batthyány Zsigmond ur által a célra felajánlott helyiségben fog megtartatni; — miről a t. gazda közönség ezennel értesítettik, és szives részvételre felkérik.

Zalaegerszeg 1865. jan. 30.

Zalamegye gazd. egyletének földművelési szakosztálya.

P o s t .

— Február hó 5-én. —

V.

△ A farsang, mely kezdetben kedvtelentül s nagyon is szegényen üdvözöltött, oly térfoglalásokat tesz, oly nagy zajjal jár, hogy még az országgyűlés összehívásáról szállongó hírek is csak amugy gyengén ütnek meg — e tekintetben nagyon is érzékeny — hallidegeinket, az erős dobpergés, trombitaharosság, czimbalompergés stb. közt.

Ki úgy estvéli órákban lépne Pestre, látva a sürgést forgást; ragyogó világításokat, a minden oldalról zengő muzikát; robogó fogatokat, ékes öltözöket, — azt hinné: hegyen-völgyön lakodalom van, s Magyarország adófizető népe — fizet, de azért mulat!

Muzikaszóval gyógyítunk sebeket!... Muzikaszónál felejtjük: hogy udvarunk kapufája kidőlt, házunk osurgat, kúszóbükkön ül a szegénység, földjeink aranyidők után vágynak, gabonánkat zsiszik eszi...

De nem akarunk szemrehányást tenni. Senkire sem lehet ráparancsolni, hogy kedve ne legyen, vagy ne szomorkodjék; a vérmérték, körülmények és zsoh határozhatnak egyesek felett; s miután pesti vigalmaink nagy része jótékony szelokra fordítatik, s még mindig sokan vannak, kik mulatva áldoznak s nem önkény, — ám rázza csörgő sipkáját zszjál a farsang, de van egy, mit el nem hallgathatunk fájdalom és megdöbbenés nélkül s ez:

A fényűzés.
 Vannak divatlapjaink, melyek 100—200 ftes vigalmi ruhákat oly könnyelműleg ajánlgatnak, mintha mi nálunk adezték volna fel legközelebb azt a sok aranybányát? s Kórműben még több volna a kincs, mint California, Peru bányáiban.

Egyik felől happ! másik felől — jaj! A családok nyomorát felöltöztetjük nehéz selyemruhákba... A családapa önyét odavisszák ragyogni a csillárok között... Váltokon veszünk néhány „franzianégyest”, „keringőt”, „csárdást”. A öltetés, tetszvény, sokszor egy kézszoitás, százakra kerül, s midőn elhangzik

a muzikaszó, lefoszlik a fehér kéztül, hazamegyünk s az ablakba könyöklöve morfundírozunk a 60 % felett!...

Az egyszerűsöget még mindig legyözi agög, önfittogtatás, nagyravágyás 15—20 ftes ruhában bemutatni magát a vigalmakban, szentségtörés a divat és régi szokások ellen!

Pedig hiába!
 Elmultak nálunk azon idők, midőn 20 szemet hozott a buzakalász s a gazda sokszor nem is vetett, hanem csak rászántotta földjét a kihullt magra, így is elég termett.

Többé még Fraknó vidéke sem aranyekővel szánt, sőt faékével is nehezen keresi a — rézpénzt!

Elmult az az idő, midőn Magyarországon földje zsirt termett, az eső között tej hullt, a fákrol zsemlye és kalács; több volt a méz és édesség, mint most a „keserű cseppek”...

Elpusztult az „eldorádó” kerítése, s a paradicsomba beszökött a nyomor, szegénység s hol az angyal lángpallosával örkösödt, most koldus kéri az alamizsnát!...

Többé nem 1846-ot írunk, midőn az ablakon dobálták be a pénzt, hanem 1865-öt, midőn még a verejteknek sincs jutalma.

Fennt és alant szegénység, nyomor, küzdelem!

Az ösi birtok idegen kézen, vagy — uszik!...

Az évek mostohábbak arra, hogy ujat szerezzenek!

Leggyökerebb magyar családaink pusztulnak anyagilag; s ha a föld — e biztos alap — kirántatik lábunk alól, elég-e a hazaszeretet maga arra is, hogy osudakat tegyünk; de csak arra is, hogy hivatásunknak méltólag megfeleljünk?

Küttött a eső, s a jámbor adós fény-mázos esizmában vizsgálaz.

Az esemetben dárídó, a földszint lepesételvék az ajtók.

Haszonbörben a pusztá, mely sohasem kerül többé kézre vissza s tulajdonosa Brüsseljól rendel cipkét, Párizsjól ruhát Londonból cipőt!...

A pinczéből egy akó bort 2 fton árvereznek, s egy szál kamélia egy arany...

A „vigadó”-ban pezsgő; otthon intő-czédula az adóért.

Monaszerli boltját futjuk a rétek és szántóföldek helyett.

50 mértföldre is elmegyünk egy vigalomért, otthon juh és marhavész.

Gázlángok mellett feledjük azt a lánogot, melynek a család anyagi jólétre s boldogságra kellene ögnie. Fényben nem látjuk az éjszakát, melyben ezerék tapognak, vezérköz után vágynak.

Mire vezet ez!

Am vigalmazzon, mulasson, kit anyagilag megáldott a sors; jól teszi, ha házafni köteyleinek eleget téve, az örömeinek is szedi rőzsait.

De midőn azokat látjuk ma ragyogni kik holnap mözes zsidó kogyét hajhászszák; kiknek feje felett összecsapnak a habok; kik adóságon szereznek fényt,

kedvet, örömet, — ez megdöbben, s méltán kérdjük; mire vezet?

Visszavonulás ott, hol a szigorú körülmények parancsolják.

Inkább félrevern a harangot, mint álmodni a vészben.

Takarékoság, egyszerűség a nehéz napokban; olyan két erőny, melynek főbb uraink is büszkék lehetnek.

Ezt sugja maga a kor; a józanész s az önmagunk iránti köteleesség.

Türelmesek legyünk a nélkülözésben.

Valahányszor a lapok hasájain anyagi helyzetünk, legkivált ha pénzviszonyaink mérülnek fel, távólról sem akarva az ottan felsoroltak valóságát kétségbe vonni, de nem titkolhatom, hogy lelkem mélyében mindekor, telébred a gondolat: hogy korszakunk a kölcsön korszaka, magyarul mondva az eladósodás korszaka, mert egy verejonálkót látom beszöködve, napi életünkbe, hogy pénzt, öleső kölcsön pénzt kell előteremtünk. Adja Isten, hogy sejtelmembe osalódjak, de e veres fonál keresztül szövédik más gondolkozásunk, tettünk, szóval egész életünkön, fent a magasban úgy, mint legalantabb. — Meglehet azt a korszak hozzá nagával, s leend most az eladósodás, mint volt hajdan a vándorlás, ökeljog, lovagiaság, vallás korszakai. — Én azonban mint magyar földtulajton azon földbirtokosaink érdekében az önként nyiltan kimondom reánk hasznosabb volna, miután az öleső pénz (mi ösánk nézve igen relatív) előteremtését öllünk függ, ha az anyagi viszonyaink anyagi viszonyaink felemelésévé öleső pénz, nem az öleső kölcsön, hanem a nélkülözés, még saját megerőltetésünkkel is, a kölcsön pénz nélkülözése tanácsoltatnék; megmondom miért:

A pénz vagyis kölcsön, hogy öleső vagy drága legvan nélkülözés, részbe nem is öllünk, hanem az eseményektől függ, csak egyet említek: ha terményeinknek jó ára vagyon, az azt előteremteni segélő töke 8 százalékkal ösőbb, sem mint a 4 százalékos, midőn emmi ára sinos termékeinknek, mint jelenben ezen állításom 1862 és 1865 eléggé igazolja. Majd feleslegessé válik, felemlíteni, hogy kölcsönnel, terhelve sok, birtokot, azonnal börze értékké válik; igenis csak egy kis után gondolat kell: ha például bár öleső kölcsönnel, ki 1862-ben eladósítá birtoka egy hatodát, már jelen 1865-ik évben midőn a pénz esetleg annyira megsökült, hogy az akkor 800 fton ölkelt 1/4 urbéri telekért alig adnak 300 fton, nem 1/4-da van eladósítva birtokának, de csaknem fele és ölesőne ölja meg nyomba birtoka árát, akarva, sem akarva börze, és kereskedésbeli ölesőlyama szerint kell gondolnia értéke felől, mert már földértéke s így vagyona fél gyeplő-szála hitelezzéje kezébe vagyon. — Hát még ha azt megfon-

toljuk, hogy nálunk földbirtokosoknál, a kölcsön pénz csak markolat nélkül éles kés, igaz ügyesen lehet vélo működni, de minket földbirtokosokat hamar megmeoz, mert nem fegatható, mint iparos, vagy kereskedőnél nálunk nincs nyelo. Felteszem 1862-ben számított egy birtokos, hogy évi jövedelme tized részével vigan fizeti kölcsöne kamatját, a töke noha arányba, vagy talán a mostoha év miatt még kevesebb jövedelmezést eszközöl 1865-be, mégis fogadom, megfelezi jövedelmét kamatokra. Nem elméletből, de tapasztalatból mondom hangsulyozva loginkább kisbirtokosainkhoz. — De nem özölöm keserűséget itt ismételtetni, özölöm más, ugyanis azon ölvét figyelmebe hozni az illető lapoknak, hogy dacolva mindegy a korszakkal a veres fonál mindenkor, bármi pénzviszony felemlítésénél, a türelem és nélkülözés legyen, mert a nélkülözéshez csak akarat s kitartás kell, holott az öleső töké előteremtéséhez sok, igen sok, ölyféle is, miről özöllani nem lehet külföldön tehetség. — A nélkülözés megtartja földünk, mi nélkül számunkra nincs ödv, — de ki azt hiszi, a válság rövid idejű leend és csak a jelenbe, a jelennek él, annak falra borsót hánytam; annak ki megakar érteni röviden ezt mondom: csak ne legyünk türelmetlenek a nélkülözésben, földbirtokaink mentve leendnek.
 GAÁL ALAJOS.

Hírek és események.

△ A polgári egylet február 2-án tartá meg alapító ünnepeét; a társas ebédnél nyolozvanan voltak jelen s mindamellett, hogy Tóth József bérlő ur minden lehetőlké elkövetett, hogy a t. vendégek a legpontosabb szolgálat, izletes étkekben részestöljenek és kedvök szerint kielégítessek, mégis az elmult évekkel hasonlítva nagyon is életnélküli volt ez ünnepe; szöllő-gazdáink versenyeztek jó boraikkal, hogy a diszes vendég körrön minél diszesebb öröm kedély öznöljön végig, de hasztalan; — voltak felköszöntések, azokat a mult évekével nem lehet hasonlatba tennünk; — gyantjuk polgáraink jó kedvök szunyadását! Este vig tánckoszoru gyült össze, 200-nál föltul nyomult a válogatott szöp közönség a szök és roskadozó épület falai közé, a kik is a hajnalt ödvözölve hagyák oda a szök, de mégis oly otthoniasságot nyujtó rezgő termoszökéket.

† Vida Lajos saját, ugy gyermekei és unokája Katalin, férjezett Simon Gyuláné s ennek leánykája Mathild — ugy szintén Gizella, Magdolna és Erzsébet nevében keseredett szívvöl tudatja feledhetlen neje, illetőleg anyjok és örög anyjoknak született Viosz Kunegundának folyó évi január hó 30-án délutáni 2 órakor életének 47-ik évében tudó-vészben történt gyászos kimultát.

A boldogultnak hült tetemei február hó 2-án délutáni 2 órakor törtötött a

gelsei közönségre az örök nyugalom helyére. — Az engesztelő szent misé-áldozat e hó 21-én Gelsén tartatik meg. Béke hamvaira!

△ A dalárda által rendezett álarozos tánczvigalom nagy díszszal, de egyszerűen álarozások nélkül tartatott meg; a vidék minden részéből jöttek mulatni vágyó vendégek; a terem fényesen világítva, a karzat látványokkal díszítve, hol is a közepén egy nagy Bolond Miska prosi diált. — Hölgyeink a pazar fénytől tündökölték; a sok drága kövekkel ellátott ókszer osillogott és villámként szórta a szikrákat. Jelenleg is mint máskor a díszes magyar öltöny, mi a test szépségét és kellemét annyira kiemeli, a női koszoróban igen gyér volt; fájdalommal kell tapasztalunk, hogy az eleinte annyira kedvelt szép magyar viselet, melyet dícső ösünkkel öröklénk, jelenleg újból az enyészett fátyolába burkoltan kell, ki tudja hol és kiken fellelnünk. — A rendezők állítása szerint nem lehetett álaroz öltöny kölcsönzőt ide nyerni, pedig uti költségül 50 ft volt ajánlván, ez okozta volna azt, hogy oly kevés álarozos volt, s ezek is minden élezt nélkül; de mindamellett, hogy a tavalyinál sokkal szebb fény lengte körül az egészet, ez amaz mégis meg sem közelíté, hibáztak az élezes, ositalan, egy kevésse gonyolódó és csipkedő álarozosok, kik többekeket megkocogtatva, kívánosivá tettek és sok elrejtett titkot fölfedeztek, mindez elmaradása nagy feszültséget okozott; — a vigalom sikerült, s körülbelül 600-an vettek részt benne. A zene is megfelelt a várakozásnak.

△ Valóban egy kissé unalmassá válik folyton és folyton a rossz utak létéről panaszkodni, de mit tegyünk, ha napról napra javulás helyett csak rosszabbulást látni, ebből kiindulva nem mulaszthatok el egy esetet közlirre tenni: A múlt napokban haláloset következtében egy közeli vidékről nyugodt úri fogattal szándékoztak Kanizsára hajtani, a végítisztelethez kívántató eszközök megvásárlása végett, de midőn a fogat a leirhatlan nyaktörő, minden figyelmet kikerült bécsi utozába érkezők az egyik fél ül mélységlü gödör-

ből a másikba zuhant úgy annyira, hogy a lovak törés, szaggatás következtében elgyengülten megálltak s tovább nem mozdultak; a kocsit az ut közepén ott kelle hagyni és gyalog a városba sétálni a kívántakat megvásárolni. — Mit írjunk ily rendtelenségről? ha — Isten árrizen — e rongyalott piszok utozába, hol az a temérdek szalmás gunyhó áll, tűz támadna, hogy lehetne oda fecskendőket vagy vizet szállítani? hiába panaszkodánk, hiába kérünk, nem használ semmit, ép úgy hangzanak, vagy jobban mondva vesznek el a kérő szavak, mint a falra hányt borsó szemek. A haladás itt ólomlábban fut. — Had zengjen erről alább néhány sorunk:

A ki Nagy-Kanizsán
Tipor agyagot
Terhes annak utja,
Nem halad nagyot
Laasan meg, megálván,
Mindenfélő néz,
Van-e még egy biztos hely,
Mert súlyodni kész.

Dicső vagy Kanizsa,
Minő ritkaság,
Sima fényben uszni
Minő boldogság.

Velenozónék méltó,
Vatélytársa vagy,
Csak hogy ott a tengor
Itt a mocsár nagy.

Amott bárka díszlik,
Itt bagaria,
Ott a pravo gyilkol,
Itt . . . . .

Ott a vízben furdik
Kelő, nyugvó nap,
Mivel itt a sárban,
Mindig foltot kap.

De az idő foga,
Mindent fölemész,
S hajdankori fényed,
Mindinkább elvész.
Mert ha egy pár napig
Eged nem borul,
Porfelhők köszöntenek,
Láthatáridul.

Kaposvár.

= Főispán ő méltósága termeiben a hó 5-én kedélyes zártkörű vigalom volt, melynek óráit fűszerezte azon — itt valóban ritka — meglepetés, hogy a meghívottak nagy része álozában jelent meg. Magunk sem tudjuk, hogy az álar-

ozos hölgyek izlésteljes szép öltözékét emeljük-e ki, vagy az általános vig kedélyt, mely átlengte az éj óráit?

Itt az egyének találkozásában megzavart a vörös csokrokba szedett, négy egyforma fekete selyemruha eleganciája; ott egy szép, sugaralak égázin kékben, mely álozával úgy, mint álcza nélkül az est fényét emel.

Emitt gazdagon ékitett rózsaszín selyemruhogott melletted, mely nehezebb volt tán, mint lengő urnöje. . . Amott egy szép gyöngyös fő, andalusiából; nem zártad, jellemzetes öltözékét bámuld-e, vagy könnyű — szép tánczát.

Erre a főrávilág gyermekei szórták a virágot, mintha csak arczokról szedték volna; arra a nődominók alól szellem és kedv szikrázott feléd, a ragyogó kedélyű olasz porleányal.

Arra egy originalisan öltözött kémmenyseprő, német orvos higanyszerit mozdulataival; a harlequinek osörgözörgő futkozása; a csomegearus bőkezűsége; a korral dacoló tűz és vérrel; a kis fiatal szerb feltűnő öltözéke, könnyű társalgásával; a cukorból való kertészlegénybe stb. stb. kötötték le figyelmedet

A meglepetés csak fokozódott, midőn az álarozok levették, s a titkok fátyla alól egy-egy jó ismerős bontakozott ki s ugrott bele a tánczba, mely jó és általános kedv mellett reggeli három óráig tartott.

Ejfélikor a nagy teremben 60 teritékre gazdag vacsora, mely a vigalmat addóknak ép úgy bőkezűsége, mint megelőző szives vendégszeretetéről tett tanuságot.

Általában megjegyezhetjük: hogy 3 év óta a főispáni termek mintegy tanyái lettek a szives fogadás, vendégszeretet és fénynek, melyek a farsang idején ép úgy mint az évek más szakában bőkezűleg árasztattak minden jelenlévőre rend, rang és valláskülömbőség nélkül. S tán nem esalódunk, ha az áldozatok és előzőkenységben a megyekormányzónak azon határozott akaratját látjuk: vajha párt és véleménykülömbőség nélkül mindenkit összehozhatna egy gyupontba, politikai ügy, mint közügyi tokiöntben egy akaratall szolgálni a ha-

zát s eszközölni az annyira óhajtott kibékülést az oszlályok minden rétegében a megyének szellemi és anyagi felvirágoztatására.

* A gymnasium költségeinek fedezésére febr. 1-én tartott második vigalom a megye palotájában, jobban ütött ki, mint az első, a menyiben, többen vettek benne részt. Majdnem reggelig tartott a táncz; s a mi míg a vigalom után is jó kedvet ad, azon tudat: hogy a két vigalom 5—600 frt o. é. jövedelmezett e szent célra.

* Tóth János fogadás is ad két polgári vigalmat, 8 és 22-én.

* Már láttunk kinyitlt ibolyát. Most olyan idők járnak, hogy januárban kint nyilik az ibolya, juniásban pedig elfagynak a rózsák bent a kertekben.

* Mult számunkban említett azon újdonság, mintha Soromfai, Göllöncsér bandájából, kegyelmet kapott volna, nem valósul; s is együtt ül fogva méltó társával s várja ítéletét.

* A székvárosi takarékpénztárban, megnyitása óta (junius 7. 1864.) január hó utolsójáig 181,748 frt 89 1/2, kr. o. é. volt a forgalom.

* A nemzeti Casino vigalma e hó 22-én leend a „Korona“ fogadóban.

— Tudomásul. A kaposvári k. elemi főtanodában az 1864—5-ik isk. év 1-ső felében leendő tan-vizsgálatok következőleg fognak megtartatni: február 15. és 17-én a Hittanból minden fi- és leányosztályban. A többi tantárgyakból pedig 18-án az 1-ső fosztályban, 20-án a 2-ban 21-én, a 3-ban 22-én, a 4-ben 23-án az 1-ső és 2-én a 2-ik leány osztályban, 25-én az érdemsoroztat fog nyilvánosan felolvasatni. — Miről az illető szülőök és tanlgy barátok tisztelettel értesitetnek. Kaposvár, február 6-kán 1865. Czompa György, helyettes jegyző.

* A székvárosi nemzeti Casino következő lapokat rendelt meg ez év folytán: „Pesti Napló.“ „Hon.“ „Pesti Hírnök.“ „Sürgöny.“ „Vasárnapi ujság.“ „Koszoru.“ „Zala-Somogyi Közöny.“ „Bécsi Híradó.“ „Üstökkös.“ „Fűles Bapoly.“ „Bolond Miska.“ „P. Lloyd.“ „W. Lloyd.“ „Wanderer.“ „Neue F. Presse.“ „Loipeziger Illustrirte Z.“ „Figaro.“ „Buda-pesti Szemle.“

TÁRCZA.

Nagy hangverseny.

(Monstre Concert)

Kaposvárott.

Előadaván következő ozimú nagy opera, mely alig két év, alatt világhírre vergődött, s a föld teke minden szinpadján alélt lelkeedéssel bámultatik:

„NINCSÉN PÉNZ“

Dramai — nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerző: Szükség Szerváz. az europai nevesebb zeneegyletek levelező tagja; az irlandi „éhenhalási Clubb“ Lord Mayorja.

Szövegét írta: Nyomor Pongráoz, a „koldusság“ „rongyban járunk“ — „Universalis orida“ című hírhedt regények írója.

A kart igazgatta: Koplaló Bonifáoz, a szűkölködő egyletek, Comiték, magánosok által, ez alkalomra ide küldött zenekarnagy.

Miután az egész székváros közönsége, körülbelül 5000 lélek vett részt e hangversenyben, — nem is kell gondolni, hogy tán Tóth János fogadó ment végbe. Ez parányi — nyi szemetehetségnek. Szíves volt az egész város.

De ha minden lélek játszott, a város pedig szinpad volt, — kérdik önök: kiből állt hát a nézőpublikum?

Oh, ez megfordult világ uraim és hölgyeim!

Külföldön, p. o. a londoni, párizsi nagyipari műkiállítások alkalmával többször adtak ilyen monstre Concerteket,

3—4000 ember is működött benne, különböző hangszorrel.

Nálunk azonban most kezd honosulni; királyi és mezővárosok, sőt egész megyék lépnek fel egyszerre — dudálni, szomorú durból, s a miután nézőközönség nincs, — mert minden ember játszik, — az idő megáll röplésében és maga a néma bámuló, ránczba szedett homlokkal.

De térjünk a hangversenyre.

Első szakasz:

„Nagy a városi teher.“ Részt vett benne minden házi ur, háziasszony, házi gyerek és leány — fagóttal, s oly menyörgő hangon, közös erő és erőssel mellé fűták hangszorokat, hogy maga az idő — ez egyedüli kritikus — végítéletet kiáltott.

Különösen tetszett következő quartett:

Akkora a fundusom,
Hogy egyszerre beiszom.
S midőn össze számolok,
Rajta árendás vagyok.

Öt ezer egyénből álló kar mennydörögte ez utolsó sort: „rajta árendás vagyok“.

Bár nyitlt téren volt az eladás, izzadt minden homlok, s a szemekből könny osorgott. Hordoztak hűsítő italokat a „reménység kutjából“, „nem — birjuk — oztrom“, „belevesztünk — eper“ és „pangrót — málna fagyaltokat“, Kényszer Flóris leghiresebb ozukrástól, — mind hiába! a forróság fullasztó volt, s már az első felvonás alatt több ájulás történt, melyekre sikertelenül használtak hideg vizet, mosuszt az orvosok, a betegek nem eszméltek. Egüresök ellen egyetlen gyógyszer a kapos bank (ó)

lapdac, mely azonban az itteni gyógszertárakban nem kapható, még recipe mellett sem!..

Mig a felvonás utáni szünet volt, élénk társalgás folyt minden oldalról; bökök, kézbesoritások, zsebkendő röpitések, bravók, melyekre fel kellett huzni a függönyt jelöl: hogy a fagótták jól működtek.

Második szakasz:

„Sok a peres, egy sem fizet.“ A Classicus zenemű egyik legszebb melodiája e szakaszban fordul elő. Klárinéton előadta minden székvárosi és provinciális ügyvéd allegro; az ügyvédsegédek kis brácsán kísérve, míg a nagy dobot verték hozzá.

Minden klarinétos egy-egy kiképzett művész, ki nem csak a darab szellemét jól felfogta, hanem oly mehanikus, hogy maga Liszt is megbámulná.

A fizetési nagy jelenet, mely jelmezet osoportozatokkal, görögütz mellett adott, nagyon tetszett a szemnek, hanem senkit meg nem indított. A szakasz második felében előforduló indulót azonban, mely így kezdődik: „ingyen dolgozunk“ — harsogó éljen követte; zenéje elragadó, s tulemeli az ombert a földön. Szövege is genie tollából került; elég legyen belőle mutatványul e pár sor:

Mindig megy az instantia,
De kevés a kvétantia!
Ha polgár jó, avvagy ur,
Egy parulát oda szur,
Ez a honorárium,
Cinna-rá-ra-dum“ . . .

Itt aztán volt koszorueső; bravoharogás; botosörtetés! minden peresfél

fejével-biozozott, s nem csak a főbb klarinétosokat hívták ki, hanem míg a nagy dobot verő irnokokat is.

Az egész színházban kissé derültebb kedély, annál szomorubb a szinpadon.

Harmadik szakasz:

„Ninos bevétele jön a Crida“ — A zene mindenhatóságát lélek szív, kedélyre, korunkban Rossinin és Mayerbeeren kívül így még senki be nem bizonyította.

Már a kezdetnél, midőn öt divatárus nő — mint primadonna — kilépett a deszkaszálra s elkezdte a legmagasabb alt hangon:

„Kalap, szalag, főkötő,
Fejdísz, kendők és ozipő,
Mind olmasznak hitelbe,
Egy krajczár sincs azesebbe.“

Ugy van! igazok van! Halljuk tovább! Bravo! Bravo! helyeslések voltak hallhatók, s a kiténő hangu énekesnők annyi babért arattak, hogy e zűldséggel mindenféle téli diszitést elláthattak.

Mindjárt erre következett egy tenor ária, a legerősebb mellú és hangu botosoktól, mintegy variálva a fentebbi strófát:

„Czukor, kávé mandula,
Aprósöllő, bors, gyafa,
Olaj, borok, liptai,
Hengerliszt és gőzmalmi,
Küleskása, riskása,
Még túllünk Contózáras,

Igy bukunk mi rakásra“ — — —
Csizmadiák, ozipészek, kovács, bog-nár, aranyműves s fogadósokból álló, válogatott Chorus ismételte az utolsó sort:

„Igy bukunk mi rakásra.“

Nem is kell mondanom, mikép a jelenet — hol a drámai oselekvény már erősen fejlődik — szomorú hatást szült minden rétegében a közönségnek s magok a szereplők is annyira, átérték a darab szellemét, hogy egyremásra könnyeztek.

Kis szünet után új változással a színpad egyik sarkán megjelenik két barbély legény, s fuvolával, gitarré kísérettel mellett érzélgő hangon előadják következő magyar rhapsodiát, az 1 frt bankjegyhez:

Képeddel alszom el,
Képeddel ébredök,
Ah, mondatatlan az,
Mit érte szenvedök."

E duet ábránd futamokkal kezdődik, s utóbb sugóvá válik, de az olvadozásra készülő hanghullám közt is világosan ki lehetett venni a themát, az alapszint: hogy ninesen 1 frtos.

A jól exequált dallamrészt közfelkiáltás kísérte: "Ninesen 1 frtos. Ninesen 1 frtos." Míg lehetett látni a nagy színpad háttérben, messze, mintegy ködburkolatban, a mint a szappanyosok, repozettermelők, olajútók a petroleum források mellett keseregtek s énekelték a régi zoltár módjára:

Hogy a petroleum forrásoknál álltunk,
Ott mi nagy siralomban keseregünk.

A nagy bának és bánatnak miatta,
Hogy a petroleum
Üzletünk és mesterségünk megnyomta.

Ez ária után az asszonyok és gyermekek kezdtek magokat fügefalevélbe ütöztetni s következő gysz induló mellett vonultak ki a paradicsomból:

"Ninos itt maradandó szállás."

E felvonásban életbe vágó jelenetei, meglepő fordulatok, elérzékenyítő dalrészek annyira meghatották a nézőket hogy a bámulás közt elfelejtettek tapsolni.

4-ik szakasz:

"Már váltóra sem kapunk."
A drámai oselekvény fokozatosan s ün-
magához következetesen halad, emel-
kedik.

Ugy tűnt fel előttünk, hogy az ope-
rának o dallamos része csak "átirat" az
"adóslevelek" ozimú másik dalművéből
Sz. kseg zeneszerző urnak.

E szakaszban kiválólag a hegedűk

működtek, itt-ott zongora kísérettel me-
lett. De, hogy o szakasz is megtegye-
kellő hatását, s a Colossalis felszerelés
minél távolabb vidékekre röptesse a si-
ralmas hangokat, — földbirtokosaink
mind bejöttek s a nagy brügókkal mű-
ködtek.

Kár, hogy a brügó hangok a városi
pianókat elnyomták, melyet még az is
zavart, hogy a páholyokban néhány
váltóúzer és gyapjúkereskedő tobákol-
ván, erősen elkezdtek prüszögni, s mor-
mogni: "ninesen hitel" — "ninesen
Credit".

Egy magán brügó ária volt, mely tul-
erős baszus hangja, s a hurok rendkívüli
vibrációjánál fogva, méltó, hogy ide je-
gyeztessék:

"1847-ben,
Az ablakon csak kinéztem,
Ingyent adott falu, város;
Maga kínált a korosmáros.
Merre üst sarkantyum pengett,
Boltos s hitelező intett:

"Tessék magállni egy szóra,
S csak ugy hullt rám a banknóta."
Ingyért dolgozott a szabó.
Nem volt adó, nem volt Patkó!
S nem csak nem tudtuk mi a felt,
Ruha s élet selyemből volt;
Oh, de most már nem így járja!
Hitelező, boltos, üzér,
Az adósát exequálja.

Innen-onvan ablak, ajtón
Alig lehet már kinézni
Mert azonnal ránk kiálltják:
Bepörölsz, tessék fizetni.
Utozán kijár, mint vakmerő,
Lépten nyomon hitelező.
S birtokosnak, árendásnak,
Gazdatisztnak s polgárságnak
A hány darab volt birkája,
Annyi darab
Ezres most adósága!!

Ruhánk, ház s hitelünk rongyos,
Ha volna mindegyünk drótos,
Elég volna bedrótózni,
E sok lynkat befoltózni!!
A ki ur volt hajdanában,
Négy lovon járt szép oszében, —
Cséza, négy ló adóságba,
És a birtok árendába.
Ezer nyolcozsáz negyvenhétbe,
Lakzi, névnap egymást érte!
Ezernyolcozsáz hatvan ötben
Egy kabátban leszünk ötben!!

A soló brügót össze-vissza koszorv-
ták; játszóját pedig, ki ihletődött hang-
jával is segítette a hurokknak, felemelték
s tenyereken tartva fent a légben kel-
lett ismételnie a jót kivitt dalt, míg köz-
kivánatra az egész birtokos osztály rá-
kezdte mennydörgő hangon:

"Egy kabátban leszünk ötben,
Ezernyolcozsáz hatvanötben."

Bár esti nyolcz óra volt, de egyszerre
szokatlan világosság áradt el mindenfelé:
visszajött a nap az égbe, nézni a szegény-
séget diadalában...

Elkezdett esni kint az eső: sirtak a
felhők az emberek sorsán!...

Erősen mennydörgött: közbe szólt az
ég, hogy ez így tovább nem mehet!...

A mennydörgés és eső fényes szivár-
vány váltá fel, melynek ragyogó ivein
isteni szavak szálltak le a földre: "meg-
jutalmazlak benneteket."

Egyszerre térdre omlott a közönség s
felimádkozott:

"Jutalmazz meg bennünket!...
Ez nagyszerű jelenet volt. Varázsfény
ömlött el légen, arcon — a bizalom
varázsfénye: hogy az Isten jelen van és
lát mindent!

5-ik szakasz:
"Mi lesz belőlünk?"

A költő — habár fényesebb szemek-
kel néz is, mint egyéb halandó — itt
a jövő tekintetében oly kérdést vetett
fel, melyre ritka böles felelhetne meg?

S miután tökéletes megoldása nines o
szakaszban, a darab folytán összehalmo-
zott csomóknak, — a művet aethetikai
szempontból azért nem tarthatjuk be-
végzettnek, mliegésznek az összehalmo-
zott sok szép ária dacára sem.

Minden osztályból zeregesen tódulnak
a színpadra, s kérdik: mi lesz belőlünk?

A birtokos osztály üres zsákokat, üres
tárczákat dobál a légbé!

Az ügyvédi kar a negyedik bíróság-
hoz, a legfelsőbb törvényszékhez apellál
— az égbe...

A gazdatiszti kar a kerítésen kívüli sír,
a földtulajdonosok meg belől!... Míg a
Belga s egyéb külföldi bankok képvisel-
ői — mint résztvevő nézők — fátyolt
és viaszgyertyákat osztogatnak a vég-
tisztességételnél.

A kereskedők, mesteremberek, iparo-
sök egy nagy koporsót kísérennek könyes

szemekkel, melyre ez van írva: "Hitel".
Meghalt anno 1850-ben.

Végre minden osztály egyesül a nagy
larban, s lelket rázó hangon énekli o
végáriát.

"Lég, viz, föld átváltozott;
Tél tavaszt, nyár őszt hozott.
A merre lépsz, változás,
Eg és földön pusztulás!
Háromszor szántad a földet,
Még sem terem eloget;
S minden egy szem buzára,
Szóját husz ember tártja.
Mennyi volt hajdan a hó,
Annyi most a bolt omlat!
S mint mezőn a vadvirág,
Ugy teiem az adóság.
Adj vigaszt oh Istenünk:
Ugyan mi lesz belőlünk?...
Az ur, a ki gazdag volt,
Anyagilag rég' megholt!...
Haszonbérbe a jószág,
S megette az adóság.
Gyalog megy, ki hintón járt;
A ki birt két — három várt,
Más kegyéből éldegél,
Szive fáj és nem remél!...
Adj vigaszt oh Istenünk,
Ugyan mi lesz belőlünk?...
Szabó, suszter drágán varr;
Ki aratott, most kapar!
S még is alig élhet meg,
Szív, gyomor, zseb — mind betog...
Dooctor, mérnök és ügyvéd,
Ingyért gyógyít, mér és véd!
A tudomány nem kenyér,
A diploma mit sem ér!...
Fennt s alant szegényedünk,
Ugyan mi lesz belőlünk?...

Volt elég bravó! taps. Kiliútvák a
zeneszerzőt, karnagyot s mire a hang-
verseny elmúlt olyan árviz támadt a köz-
önség környéből, hogy a reményesség
ily feliratu omnibuszán menekülhetünk:
"O r s z á g g y u l é s . " R.

Irodalom.

* Napoleon Julius Csaszarja febr.
vége felé egyszerre négy nyelven fog megje-
lenni: franciául, némótul angolul és olaszul.
A mű három kötetre terjed, mindögyik 40 —
50 lnyvi, míhoz még 30 lapból álló földirati
abrosz járul. A "Magyar Sajtó" szerint a nagy-
érdeklő munka március hóban Ráth Mór ki-
adásában magyarul is meg fog jelenni.

Nyit posta.

P. O-nak: Várjuk válaszodat; s mást is.
T. Y-nak: A miat írta, egy tetűnk; a lapok
azonnal meg voltak rendelve; tehát nem a mi hibánk.
No sokáig várakostass levedre.

S-nak, Pozsonyban: Szivesen látjuk önt; csak mi-
nél többször.

Posti levelezőknek??
△ S-nak, Pesten: Nagy becső sorai későn jöttek
kezdünkre; azonnal anyomdába küldtük; a magán levélre
is intéskedtünk. "Hogy állnak a vélemények"? Erre
magán levélben válaszolunk.

Labancsnak: Mi a késedelem oka?
S. K-nak: A sírveret nem használhatjuk; külön-
ben is szebb sorok illetik őt.

E—l—nek: Hogy adhatánk ki 15 llyen strófát:

"Szebb angyal a földön nálád még nem volt!
Epen ily szép volt testvéred, ki megholt.
Ha jól nézzük, még a napon is van felt,
Búsakó lehet benned Pest-Pilla és Solt."

Kanizsaberkinék: A levél megkészt; a jövőre tán
szerencsésebbek leszünk.

††-nek: Igen! Ön számára is nyitja áll a "nyitit-
tér." Erre seukinek sincs privilegiuma; a beklüldött
sorok megfellelnének az irodalom méltóságának. melyet
soha sem szabad szem elől téveszteni; a szer-
kesztő csak a sajtóhatóság irányában felelős értök.
Mohácsra: Köszönettel vettük.

"Többsen." A békepontokat, úgy mint fogalmazva
vannak, mi is aláírjuk. Tehát békeesség közöttünk.

B. Gy-nak: Becses soraid vatták; előfizetésed Jan.
1-én lejárt; s ekkor megújítottuk fél évre; fogadd
üdvözlötlenket.

"Róka jár." Bizony jár ám, majd minden lépten,
nyomon.

"Somogy legszebb virága." Hej, nehéz est elmon-
dani ott, hol annyi sok szép virág van!

A "balhérfalynő." — ha a farsang folytán hely lesz
számára, kiadjuk. Az Álom szép, bár aztán a való is
követné.

"Egy hős a gárdából." Szeretnénk, ha megláto-
gatna bennünket írójá.

P. O-nak: Mind a két szép levedel kaptuk; a meg-
lepést nem is kell mondanunk. A kérdéssel művel
akarátod szerint bánunk.

Nyit tér.*

A napokban benyitok egyik nagyobb fo-
gadónk kávéházába, s mit hallok? A polgár-
társaktól rágalmozni a polgártárat; azok

"Az ezen rovatban közlöttekért egyedül a sajtóhatósá-
g irányában vállal felelőtséget a szerk."

egyikét, kinek mindenestre sokat köszön-
het Kaposvár.

Ugy látom, hogy napjainknak a rágalmo-
zón úgy öröksége, mint a csőd, bukás, adó-
ság és hitelhány. A nyelv élesobb; mint a
kard, a jobban üt, mint a kőz. Most a 24 fon-
tosak helyett szavakkal lödöznek; csakhogy
sok ember szájában: a szó nem ágyugolyó,
hanem cseresznyomag; ez az egy szerenese!
Tehát halljuk a szép szót:

Donner városi polgár megbukott; sonki
nem kreditroz neki; elnyelte az adóság;
nem lehet neki adni egy fakrajozárt sem
stb. stb.

Ezen jó emberek (akarám mondani aszo-
nyok) felodik, hogy ez említott polgár egyik
logazorgalmasabb embere a városnak; ki éjt
nappalá tesz; s nem csak maga érdekében
fárad, hanem másokat is felmentett több kel-
lemetlenség alól.

Feledik, hogy ezen ember egy egész kis
városrészét épített, mely által a város nyert
legtöbbit, mért 26,000 fra monó építkezései
közt néhány hét alatt akkora kaszányát
omlott, hogy minden itt levő katonaság benti o

tanyáz, s az egycsök felvannak mentvo a
szállásclás terho alól.

Feledik a nyelv hűsösök, hogy ha adó-
ságot csinált is a fant nevezett, de van is
mire; mért 26—30000 frt értéke csak van,
melyből könnyen fizethet minden csőd, és
bukás nélkül, ha mult szorgalma meg nem
volna is.

Mindozeket feledik a rágalmozók.
Do azt meg mások nem feledhetik, hogy
épen o rágalmozók közt olyanok is vannak
kik a rágalmozottak tartoznak. Más hito-
lét akarják azok ingatni, kiknek magoknak
sincs hitelle.

Szerencse az azonban, hogy az elszórt sza-
vak nem golyók, csak cseresznyomag; sze-
rencse, hogy sok nyelvről a mint leperegnek
a szavak, azonnal hitöket vesznek a köddé
válának; ha a sok elszórt szó mind kö volna,
szegény Donner már rég eltemették volna,
vagy belöle egy újvárosrészét épithetne.

Tehát csak előre (dos szájhőseim! a ká-
vőház füstjében aszalt tunyaság soha sem
riaszthatja meg a szorgalmat.

Egy jó barát.

ÜZLETI HIRNÖK.

Nagy-Kanizsa, febr. 9. Mindamellett, hogy
az agió csökkont, s a nyers termény ára oly
alant áll a külföld piacaira semmi, de hazai
piacsainkon nagyon is ósrovehető bonyomást
gyakorolt, utaink rosszazak, a szállítás nagyon
bajos, az itteni termény kévés, mégis ezek ára
5—10 krig szállt lejobb mérőnként: Buza
2 frt 90 kr.—3 frt. Rozs 1 frt 90 kr.—2 frt.
Árpa 1 frt 50—60 kr. Kukoricza 1 frt 75—
80 kr. Bab tarka 2 frt 80 kr. Fehér 3 frt
80 kr mérője de alig eladhatá.

Kanizsa i piaci árai: Burgonya mérője 0 ft
80 kr. Marhahus fontja 16 kr. Juhhus fontja 10 kr. Ser-
lőhus fontja 20 kr. Új saalonna másszája 28 frt — kr
Zsir fontja 36 kr. Lángliszt másszája 11 ft 0 kr. Zsemle-
liszt másszája 8 frt 00 kr. Kenyérliszt fontja 6 kr. Ku-
koriczaliszt fontja 3 kr. Új bor itezője 8 kr. Ó bor

itezője 16 kr. Sör itezője 10 kr. Balva-pálluka itezője
32 kr. Törköly-pálluka itezője 25 kr. Fagygyu másszája
25 frt. — kr. Öntött fagygyugyertya fontja 40 kr. márt-
ott fontja 32 kr. Szappan fontja 26 kr.

Kaposvár, Febr. hó 7-án. Bár a ködös,
csős idő után fagy következett, hideg éjszaki
széllel, s így az utak koményedtek a heti-
vásáron még is alig néhány ember lézongott.
A gabnaárak mivel sem javultak, mult számbani
tudósításunk óta piacsunkon; s az
uradalmakban nagyob előadások is a rit-
kaságok közé tartoznak. Kövér sertés fol-
ytonosan található hetivásáraikon, s az ősz-
hez képest nyomottabb áron vásároltatik a
zsír ára, ennek dacára sem súlyed; még
mindig 44—60 kron mérik itozóját. Baromfi,
tojás, tej és zöltségel eléggé elvagyunk

látva a vidékről, de meg is adjuk az árát;
nem hisztük, hogy Peston drágábban fizetnék
az élelmi cikköket. (m. p.)

Veszprém, febr. 5. A legpompásabb tél
van: meglehetően nagy hó, jó szán ut, csak
hozzáillő hideg is volna; de on a legnagyobb
baja a számközni szeretőknök, mért rendszeren
naponkint délután luc-pocs langyidó áll be
s így nines tiszta időre kilátás. Kód quantum
satis, harapni lehetne, van is elég beteg. Jó,
hogy az időjárásról lehetett valamit írnom,
mert panaszon kívül ugyan keveset tudnók
mászról. Iparüzletünk pang, csak soká re
tartson, mért tudom, lesznek ismét rondro
bukások; bálosaink megelégeszenek a káväli
csocso-bocsókkal, nem igen kell új kesztyű
stb. stb. Minden nap több ház kapuján látjuk:

eladatik. Az adó pedig ismét főlebb emel-
kedett, ha jól tudom, forintkint néhány —
talán 5 — krajczárral. — Mai és mult heti
váasárunk az eddigiekénél sokkal silányabbak
voltak. Az árak nem változtak, minden olcsó,
kylátás pedig ha van is, vörmes reményeink
épen nem lehetnek. r. l.

Bécsi pénzárfolyam febr. 9.
5% metallique 72.40; nemzeti kölcsön
70.35; bankrészvónyk 802. — hitelintézeti
részvónyk 181.80; ezüst agió 112.25; arany
darabja 5.36.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

1101/1865 1-3

Hirdetmény.

Bárdi Pap József hitelezésnek összehívása...

1102/1865 (1-3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogy megye polg. törvényszé- kének, mint telekkönyvi hatósá- gának részéről...

1103/1865 (1-3)

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogy megye polg. törvény- széknének, mint telekkönyvi hatósá- gának részéről...

1104/1865 (1-3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogy megye polgár. törvény- széknének, mint telekkönyvi hatósá- gának részéről...

1105/1865 (1-3)

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogy megye polg. törvényszé- kének, mint telekkönyvi hatóság- nak részéről...

1106/1865 (1-3)

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogy megye polg. törvényszé- kének, mint telekkönyvi hatóság- nak részéről...

1107/1865 (3-3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogy megye polg. törvényszé- kének mint telekkönyvi hatóság- nak részéről...

1108/1865 (3-3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogy megye polg. törvényszé- kének, mint telekkönyvi hatóság- nak részéről...

1109/1865 (3-3)

HIRDETMÉNY.

Bárdi Káronyi József hitelezésnek összehívása...

A nagy bajomi t. közbirtokosság haszon- bérbe adja :

- 1-ör. Helybeli az ugynevezett „Farkas“-hoz czimzett nagy fogadót és pedig következő feltételek alatt : a) Az említett nagy fogadóhoz tartoznak : bor- és sermérés, husvá- gús, ezenkívül 70 holdra menő szántó föld és rét.

1110/1865 (3-3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogy megye polg. törvény- széknének, mint telekkönyvi hatósá- gának részéről...

1111/1865 (3-3)

HIRDETMÉNY.

Györök István hitelezésnek öss- zehívása...

1112/1865 (3-3)

HIRDETMÉNY.

Stephancs Richard hitelezésnek összehívása...

WAJDITS JÓZSEF

könyvnyomdájának nagyobbitása

Nagy - Kanizsán.

Alólirt bátorodik a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 1862. év óta folyamatban levő könyvnyomdá- ját, melyből eddig is több mű került a nyílt körökbe; jelenleg belszervezetét nagyobbitá és ügyes magyar személyzettel bővíte.

Továbbá üzletében minden községi jegyzői nyomtatványok, posta-, vasuti-, fuvar szállító levelek, ügyvédi meghatalmazások, kötelezvénnyek, váltók, vegyes nagyságu számlák, kereskedelmi-, ipar-gazdasági irodákba megkiván- tató vonalozott és anélküli könyvek bel-, külföldi és saját gyárából nagy választékban mindenkor olcsó áron kaphatók és vidéki megrendelések postán gyorsan s pontosan teljesíttetnek.

Kegyess megbízásokat kérve

kész tisztelettel

WAJDITS JÓZSEF

könyvnyomda tulajdonos.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdaság, tudomány és művészet köréből. A somogy megyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy íven január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 6 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr. — Minden előfizető a tulajdonos kölesön könyvtárát az addigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyitltér egy Petít sorért 10 kr. — Hirdetők hat hasábos Petít sorért 1-ör 7¹/₂ kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a helyegdíjért 80 kr. fizetendő. A beiktatási díj a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Vidéki gazdasági egyleteink teendője.

A központi országos gazdasági egyesület, ha bár hazánk legkitünőbb gazdaságait számítja is tagjai közé, s ezeket a közjóra irányított legerősebb akarat lelkesíti — gazdaságunk gyakorlati terén csak akkor hathat igazán áldólag, ha minden egyes megyében megalakul a fiók gazdasági egyesület, s ezek vele egy organikus bensű, szerves összeköttetésben levő, ugyanazon célra működő egészet képezendnek.

Jól tudom, hogy minden hasonlat sántit, s omne simile est dissimile... de aligha tévedek, ha a központi gazdasági egyesületet a vidékiek nélkül oly emberhez hasonlítom, kinnek feje helyén van, gyöngyöru elveket állít fel, de nem alkalmazhatja, nem testesítheti meg azokat, mert kezei és lábai: a kivétel esz-kozei hiányzanak.

A központi egyesület a vidékiektől nyeri azon gazdasági, állat tenyésztési, közgazdasági stb. adatokat, melyek sikeres működéséhez nélkülözhetetlenek, s melyeket csak is a vidéki egyesületek gyűjthetnek össze s küldhetnek be hibátlan pontossággal.

A központi gazdasági egyesület által felállított általános gazdasági elveket, a vidékiek nézik át s vitatják meg újból, ezek határozzák meg, alkalmazhatók-e azok, s ha igen, mikép alkalmazhatók a vidékjükön, az elveknél a gyakorlati élet mezejére való átvitele, buzdítás, lelkesítés, jutalmazás s az egyesületi tagoknak jó példával előmenése általi elterjesztése az ő teendőjük.

A vidéki egyesületek forrásaiból meríti a központi gazdasági egyesület valódi életerejét, azt a szent erőt, mely az egész ország gazdasági viszonyaira áldón liható közhasznú munkásságban nyilatkozik.

Ez az oka, hogy a vidéki gazdasági egyesületek eszméjét csak hamar megpendítették után szent lelkesedéssel karolta fel a nemzet, s mikor a közélet terén különben is zárva volt előtte, tömegesen szökött a gazdasági tere, hogy ott értékesítse szent erőt, s ezek nyilatkozatában mutassa ki, hogy él, hogy ereje csak zsihbasztva — nem pedig törve volt.

A gazdaság terén előhaladás közvetlenül ugyan anyagi, de közvetve szellemi erejét is növeli nemzetünknek az anyagilag és szellemileg erős nemzet előtt, előbb vagy utóbb minden munkatér nyitva fog állani.

A gazdasági egyesületek arra hivatják, hogy az előbb haladott gazdaság elveinek a gyakorlati életbe leendő átvitele által, tegyék jövedelmezőbbé a gazdaság egyes ágait, kevesbitsék a művelés költségeit, növeljék a termelőt, élénkítsék a szorgalmat, mutassák ki a gazdaságra nyomástól nehézedő terheket, s az utakat és módokat, melyeken azok elháríthatók — mely terhekhez sorozhatók az adózási kulcs — vámviszonyok — törke hiány stb. emeljék anyagi erőnköt; — s ha a hivatásokkal

megfelelnek, akkor egyik alkatrészét képezik azon közsiklának, melynek ingatlan alapján emelhető csak fel a nemzeti nagyság szent épülete.

A vidéki gazdasági egyesületeknek jutott osztatéka a nemzet anyagi erőjének jobb-létének emelése az által, hogy az újabb elvek alkalmazásának áldó hatását gyakorlati terén tüntetvén ki, ez által utat tör azon elvek előtt a gazdasági társaság minden rétegében, s főleg a nemzeti erőnek zömét képező közgazdákra — kik többnyire csak a süker, által koszorozott példa után indulnak s a régít csak akkor hagyják el, ha az újabbnak hasznosabb voltát kézzel foghatólag bizonyítjuk be előttük — oda édesgeti a haladás tere, — ha erőnek tevékeny működtetése által felvirágoztatja a földművelést, szőlőszedést, borszatot, gyümölcsöszedést, kertészetet, állat tenyésztést, nemésítést, méhészt, selymesztést stb., ha a közgazdasági viszonyokra javítókat hatni igyekezik a többi egyesületekkel e szélre kezetfogása által; — ha törköt szünt, hiányokat tölt be, s a természeti csapások rossz utóhatását lehetőleg enyésztetni, az általok ütöttsebek fájdalmát enyhíteni igyekezik.

Ez a vidéki gazdasági egyesületek teendője, kitűzött célja. De hogy a cél elérhesse, erőre van szüksége, mely nyilatkozzék. Az erő nyilatkozhatásának azonban egyik főrugója a pénz, melyet Petőfi találólag nevez az élet szekerénél, nélküle csak tenghet, de erőteljes életet nem mutathat fel a gazdasági egyesület. Nézetem szerint minden gazdasági egyesületnek kellene birni mint a gazdasággal, hol — ha bár kicsinyben — de fölmutathassa az előbb haladott gazdaság újabb elveit alkalmazásának hasznosságát, s ez által ne csak megkedveltessé az a gazdasági társaság alsóbb rétegével, hanem egyuttal gyakorlati alkalmazására is megtanítsa, mert gazdasági terén egy látás többet ér száz leírásnál. Ide járul, hogy a gazdasági egyesületnek kiállításokat, versenyeket kell rendeznie, haladási törekvések keltésére buzdító jutalmakat kell kintnie stb. s mind ezt nem teheti, ha hiányzik a nervus rerum gerendarum: a pénz. Ezért:

Első teendője minden vidéki gazdasági egyesületnek oly pénztörke előteremtése, mely képesítse őt erőinek közhasznú ki nyilatkoztatására. Be kell édesgetni nem csak a főbb és közép, hanem a kisbirtokosokat is, mint a kik legnagyobb mértékben szükségelik az ily egyesületeknek áldó felvilágosító- gyakorlati hasznos ismeretekkel gazdagító hatását. A községek testületileg alapító tagokul léphetnének be, az egyes kis birtokosok rendes tagokul. De hogy minél több kisbirtokos léphessen be az egyesületbe, e rendes tagsági díjt legfőbb egy forintban kell megállapítani, mert ha ennél magasabbra szabatik, akkor kis birtokost nem ölend az egyesület tagjai közé — és így azokra nem hathat, kikre a nemzeti erő szilárdítása szempontjából leginkább kellene hatnia. A tehetőbb

birtokosoknak szabadságokban áll nagyobb áldozattal járulni a szent ügy előteréhez. A nagy birtokosok alapító tagok lehetnek, kit isten anyagilag gazdagabban áldott meg, az bizonyosan áldozni fog; s a szegényebbek előtt nem lesz elzárva a beléphetés, lehetővé tétetik rájuk nézve az okulás, s inkább megközelítetik a gazdasági egyesület egyik fő-célja a közhasznú gazdasági ismereteknek és tapasztalatoknak minél szélesebb körben elterjesztése és értékesítése. Valószínűleg a pénzforrás is gazdagabb leend, mert több sugárban fog az előmenüi, lehetővé téteivén oly sugarak beömlése is, melyek különben nem fogtak volna ide férközhetnek. Ha a pénz ereje van teremve, akkor

Második teendője a gazdasági egyesületnek a központi gazdasági egyesületi bensű, organikus összeköttetésének teltleges kimutatása, mely kapcsolatnak jeléül annak alapító tagjai közé lép, azt életének minden mozzanatáról értesítvén, annak egyes vidékekre vonatkozó határozatait a helyi körülményekhez alkalmazottan érvényesítvén, ez által is bensű egybefüggőséget tanusítja. Az egyes vidékek gazdasági egyesületeinek is szellemi érintkezésben kell lenniük egymással eszmék kölcsönös kicserélése és közhasznú tapasztalataiknak egymással közlése stb. által.

(Vége következik.)

PAP GÁBOR.

A bőrféreg. (Wurm.)

Melyről ez előtt említést tettem, némelyek által kuka-cukor nyavalyának leendő véleményesített, mintha a betegség csakugyan bőralatti féreg volna. Hogy tehát megértjük egymást, elmondom 1. mi az a bőrféreg, 2. mint áll a szepetneki bőrféreges lovak állapotja, ugyanis:

1. A Bőrféreg. (Mallous forci minosus, cachexia lymphatica farcinosa; — Wurm, Hautwurm, Wurmbölen), a nyírkedő vegyületnek beteges felbomlása, mely a bőr alatt összegyűlt daganatok, vagy egyes eszmék és fekélyök által bélyegződik. A taknyossághoz nagyon közeli rokon, gyancsak azon kórokokból is bontakozik ki. Ritkán döglik meg bőrféreges ló nélkül, hogy meg ne taknyosodjék.

Ebből látható, hogy a bőrféreg nem kuka-cukor betegség. A beteg állat nem eszik a végre rothasztó lárva, vagy taknyosságban 2-3. 6 hónapi szenvedés után elvész, némely esetben hamarabb is.

Kifejlődik magából úgy, mint fertőzéssel, ily kép igen elterjeszhető. Azért mondatik bőrféregnek, — Hautwurm, mert a mondott apró daganatok a nyírkedény minete szerint következnak egymás után, mintha csak ugyan hosszú kuka-cukor, létezőnek a bőr alatt.

2. Szepetnekben a 41. évig közül a mai napig gyógyult 12, elveszett a többi nagyon javult.

Van e községben N. Kanizsáról a beteg lovakkal állandóan és szorgalmasan foglalkozó, egykor volt katona állatorvos, Háberl János, ki mindaddig itt fog tartózkodni, még csak a betegség le nem győzték. Hogy mit mivel a betegok körül, jó less én felemlítenem.

Ő is azon eddigi véleményben van, hogy néha sikerül ugyan a bőrféreg gyógyítása,

de csak a nyavalya alsóbb fokozatán. Orvoslás mondja ez:

A csekély számmal levő daganatokat szürke higanyos irral kenő szorgalmasan, hogy ez által az elosztást elősegítse és a higanynak felszívása által a nedvvegyületre másföleg hasonló, ha az elosztást így nem sikerül előidéznie, akkor tűzevással égeti ki azokat; a nagyobb daganatokat felmetázi. Minden magától nyílt, s nyitított fekélyt piroshigany porral hint be, hogy jó indulata gonnyedést hozzon létre, még is előbb az által okozott kemény kőgöket szénapolyva főzetével borongattja, hogy leázanak. Ha sikerült a nyílt fekélyeket jó indulatú gonnyedésbe hozni, akkor nyers timósból és tölgyfa kéreg porból készült keverékkel hint be azokat, a fűdémül tisztá kőzet használj. A sebek mosására még mindig a szénapolyva főzetet használj. Vesz t. i. 4 lat porrá tört nyers timóst, és 18 lat finom tölgyfahéjport összekovero.

Belső szerelés nélkül egyet sem hágy. Kap-e szerint minden beteg ló, a betegség kiterjedéséhez és az életkorhoz képest naponként a fekete higany kezetből — aethiops mineralis — Quecksilber mohr; gyalogfenyő és kalmus gyökör porral, egyenlő mennyiségben $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ látt. Úgy állítja, hogy e beszereket legkevésbé 2-3 hélig kell alkalmazni, hogy jó hatással legyenek.

A szemes abraknak, az istálló és lég tisztán tartásának, a tisztá viznek a rendszeres napi tisztogatásának nem szabad hiányozni.

Kiváló gondot fordít pedig arra, hogy a beteg lovak és beteg lovakkal foglalkozó emberek az egészségos lovakkal sem közvetlen, sem közvetett érintkezésbe ne jöhetnek.

Ért megyei foglár közben járásával fogozók naponta, hogy annál kedvezőbb eredményt mutathasson fel. Nehezség nélkül nincs működése.

alkalommal meg kell említenem, mielőtt az orvosok falazó kőtar, ki a beteg lovak orvoslásával előbb foglalkozott, annyira megröngyösödött a választóvízzeli kigyötlen égetéssel, hogy ezek gyógyításával több gondja az egészségbe van, mint a bőrféregesekkel. Vannak lovak, melyeket csak a részam égetett. Tortózkodási helye a ló gyilkosnak Molnár, nevét nem tudtam tudomásul venni, azonban a sz. bírói hivatal intézkedett e merénylet megorvosolásában is.

A közigazgatási főszolgabíró hivatal intézkedett továbbá az íránt is, hogy a f. évi január hó 30-án N. Kanizsán tartott országos vásárra a beteg ló tulajdonosok meg ne jelenhessenek, a beteg ló látzólag egészségos lovaikkal a ragályos udvart el ne hagyassák.

Az aggodalomban levő környékek megnagyuntatására szolgáljon az értesítésem.

Január hó 20-án óvatosságából szemle alá vették a tűzomszéd sormási lovak is. A lovas katona tisztikar azt vette észre, hogy a sormásiak sokkal több gondot fordítanak a lótenyésztésre a szepetnekiéknél. Igaz, hogy Szepetneken is igen szép lovakat láthatni, de korán sem oly tiszták, egészségesek mint a sormásiak, itt még csak egy náthás lovat sem lehetett találni, pedig körülbelül 370 darab tenyésztetik a fél akkora községben, mint amaz.

Szepetneken már ez előtt néhány évvel is találtak bőrféreges és taknyos lovak, sormáson azonban nem omlókszem, hogy 23 évi megyei hivataloskodásom ideje alatt csak egy oly beteg ló is lett volna, melyet hivatalosan kelle ügykezelnem.

Dicsőret tehát Sormásnak a szép igyekveteirt, de meg is látszik másrésztől vagyon állapotán az Isten áldása. Meg is érdemli a szepetneki község, hogy a lótenyésztés körüli szorgalmat kiűntetésben és ha jutomban nem is, legalább nyilvános elismerésben részesüljön.

TERSANOCZKY.

(Folyt. köv.)

mester vezérlete alatt adatott elő a „Nagy gyermek Symphonia“ Romberg-től, tizen voltak kik többféle hangszeren ezen szép költséi művet bemutatták, mit úgy elhadva itt először hallánk, a közreműködők ügyes, pontos és összhangzóna játszásának sommi kívánni valót nem hagytak magok után; mesterök nem csak a szülőköt, kik először látták gyermekeiket a nyilvánosság terén működni, hanem a közönség által is forró kézzel üdvözöltetett.

Ezt követé egy pazar fényben tündöklő táncvizgalmom, mely oly rendben és vígan folyt reggeli 4 óráig, hogy alig volt ki a terem előbb kívánta volna elhagyni, nem lehet tagadni, hogy a dalárda nagy táncvizgalmával vetélkedhetett. — A hangverseny tiszta jövedelme 250 frt.

A jótékony célt tekintve fogadják a méltó elismerést, egy a rendezők de különösen a Gutmann család, mint egyedüli indítványozók, kiknek ezen estély a jótékonyt tekintve nem csekély anyagi áldozatába került. **KÖNYVES I.**

Hírek és események.

△ Hogy utolsó lapunk több vidéki t. előfizetőnkhez későn érkezett a rendkívüli hősés volt egyedüli oka, mely a közlekedést több napra végkép megszakította; a dühöngő hószivatar oly gyorsan növekedett, hogy a Kanizsáról kiindult vonal, dacára minden erő megfeszítésének nem volt képes az első állomásra Komáromra jutni, gondolhatjuk mennyi kénytelen-ségekbe, életveszedelembe került, a roppant zivatarban az utasoknak gyalog az indóházig jöhetni az egész vonal kint maradt a hótól úgy szólván befetelve s a kemény fagytól annyira áthatva, hogy a mozdony minék előte ujból elindulhatott volna 8 órai futás szükségeltetett annak felolvasztásához, hogy ismét a közlekedés helyére állítassék. Több ezernyi hólapátoló volt

a társaságtól kiküldve, a társaságnak ezen elemi dühöngés több mint százezer frt kárt okozott. Helyben is néhány utas oly annyira betelt hóval, hogy az utazó-beliük csak külső segítségével jöhettek ki lakjokból. Több féle szerencsétlenség-ről, megfagyásokról is beszélnek, de biztosan ezt nem közölhetjük.

△ A nagy-kanizsai takarékpénztár f. hó 17-én tartá nagy gyűlést és igen szép eredményt mutatott fel, melyet következő eléggé bizonyít, hogy minden 50 frtos részvényre 8 ft jutott osztalékul és még ezenkívül ezer forint lett következő október utalványozva: A leendő főgymnasium részére 200 ft; a keresztény kórház részére 120 frt; az izraelita kórház részére 80 ft; a házi keresztény szegényeknek 200 ft; az izraelita házi iskola részére 100 ft; az evangélikus iskola részére 75 frt; az izraelita iskola részére 75 ft. Dicséretre méltó s megérdemli, hogy minden hazai lap ezt köztudomásra hozná, azon jó reményben, hogy ily jótékonyt s többi hazai dussan jövedelmező takarékpénztároknál is utánzásra találhasson.

△ A nagy-kanizsai örvölde 1865-ik évi február 27-én a „Zöldfa“ nagy termében táncvizgalmat tartand. Családi-jog szombatonként 50 kr. Egyesek részére 1 frt. Jogyok Wellisch W., Halphen L. és Wajdits J. urak kereskedésében, délutáni 4 óráig előre válthatók. Este a pénztárnál fejenként 1 frt.

Kapósvárotti.

* Az első polgári vizgalmom légközelebb megtartatott Tóth János fogadjájában. Körülbelül 200-án voltak jelen s jó kedv mellett mulattak. Folyó farsangunkban egy ponton 200 embert is összehozni, — el lehet mondani — valódi bűvészei.

* Az ép oly ügyes mint vállalkozásai-ban buzgó szinigazgató Szigeti Imre, marozius hó elején színre hozza Pécsett „Az ördög pilulát“ fényes kiállításal. Ások költséghez kívánunk fényes sikert.

— Hogy gondolkodnak sokan a nép közt?

A napokban beállt két polgár az egyik itteni gyógyszerárba s a segédel beszédebe ereszkedik. — A többek közt előjött az alföldről is a szó.

— Hát aztán lett volna maga légyon az alföldön?

— Hogy ne lettem volna, felelt a segéd.

— Ott vannak ám csak uram a valódi magyar emberek.

— Igaza van atyafi! hanem hiszen Somogyban is vannak — szól a segéd.

— Van uram, van — felelt az egyik pór, vakarva, simogatva halántékát, — van biz itt is, csak hogy sok Buda alatt — Bocs van!

* A közelebb lefolyt telekben nem emlékezünk akkora hősére, mint itt 10, 11, 12, 13 és 14-én esett, kemény Dunai széllel. A helységekből úgy kell a házakat, széna és szalma kazalokat a hóbol kiánsni; az utakon száz és száz ember dolgozik naponként az óriás fuvárok alól tisztítani az utakat, melyeken napok óta minden közlekedés megszűnt. A fővárosból hat napig nem láttunk hírlap és leveleket. A székvárosban is szűntlenül hordják ki a havat az udvarok padlásokról; a zivatar eltöltött minden zugot. Bár a föld már évek óta nem ázott át jól, s így e tekintetben szükségünk volt ez időre; vetéscinkre is jól esett, — hanem a közlekedés, a munka megszűnével, a pénztelenség és nyomort bizonyos körökben csak tetőző!

* A szánozásnak, síró-rivó csöngözésnek régen volt olyan divatja, mint e néhány napban. Örege, apraja osuskál, száncázik; azaz: kinnek pénze és lona van, a többi meg — lábán. Különbek sok jég van most az életben is; lesz majd megint elég — elesés, feldőlés....

* A jótékony czeleokra tartott izraelita ifjak vizalma is lefolyt. A „korona“ fogadó terme ritkán volt ennyi izlés és

csinnal diszitvo s mi különösen dicőre tere válik az ifjuságnak, az: hogy néhány kivételével, tetőtől talpig magyarban volt öltözve. Napjainkban már ezt is dicsérettel kell említeni, midőn a magyar nadrág, sarkantyus osztrák stb. nagy részben kamforizálódtak. A vizgalmom reggeli óráig tartott s a czeleokra is jövedelmező volt.

* Szerencsés fogás. Mint halljuk, Szemes és Szárszoi halászonok nem rég 2—300 nuzsára menő halat fogtak a Balatonban Valahára tehát nem uszott hiában a háló. Hanem azért mi 50—60 krron fizetjük fontját a fogásnak, mig Pesten, a Molnár utcában, 20—30 krron hirdeti valaki a „P. Lloyd“-ban.

* Szél vidékén egy ember megfagyott a közelebbi zivatarok alkalmával.

* Ki kell emelnünk Langsfield nyképesz jól talált s műértelemmel készített fényképeit. A sok provinocialis vándor fényképesz között minden esetre nyereség nek tekinthetjük őt székvárosunkban, ki a legmagasabb igényeknek is kellelleg pontosan megfelel. Láttunk tőle egy nagyobb képet 26 alakkal; s könyomások, aczélmetszetokról másolatokat a legparányibb részletokig jól kiviva. — Ajánljuk őt a t. közönség figyelmébe.

* A műmalom eddig tökéletesen megfelelt a várakozásnak; parasztlétsére már nem egy dicséretet hallottunk, s a szomszéd helységekből a nélkül, hogy még hirdeto lett volna — már is seregesen érkeznek, az őrlők megrendelések. Az igazgatóság szigorú a gépek kitűnősége a szakavatott személyzet értelme a legszebb sikert biztosítja a műmalom jövőjének. A szitára őrlést mározius hó 1-én veheti igénybe a t. közönség, eddig el levén foglalva az izraelita községnek husvóti ünnepeiro megkívántatott liszt előállításával. Mig a hirdetés megjelenék lapunkban, addig is jónak láttuk e megemlést a t. közönség érdekében.

TÁRCZA.

Mért nincs vig farsang?

A napitáirók hiában csináltak olyan hosszú farsangot, azért bizony senki ki nem ugrik bőréből.

A pesti Vigadó (Redoute) meguyításán, mely mások az egész fővárost forrásba hozta volna, a tündőrfény, kitűnő zene, paszomántos cseládság, a jó szolgálat mellett is csak úgy lézongott a közönség.

Hogy van ez? — fejtegető a robust czor és osor ember.

A provinocial tudunk egy vizalmat, hol három pár járta a — négyest, és pedig: egy hatvan éves orvos, negyvonzolez éves özvegy menyocskével; egy gazdasági írnök, Violája — vagy is: Viola kisasszonnyal s hogy a mulatság félbe ne szakadjon, a fogadós hiteltartásával.

A közönség pedig állt: tisztelotes uram; egy pensionátus tisztviselő, a helység jegyzője s két Compossessorból.

Hogy van ez? — fejtegetik a provinocialon.

Egy másik vizgalmomban a cigányok és pinozérok huszan voltak, a vendégek tizenhároman; rossz szám, azt jelenté, hogy még éjjel előtt ez a társaság is megfogy. Így is lett, mert az egyik nem a legkarcsobb táncosnő úgy botlalt szűzödni, hogy midőn háromfour, sebes polka után limonádet kiáltott ajáltan vitték ki a vendégzobába; s kotton eltávoznán ápolni, maradtak a vigadók tizen.

Hogy van ez? — Bámulják mindenfelé.

Amibe kezd az ember, semmi sem sül el, mert a publikum minden rendezőnek hátat fordít és sok családapa jobban fél a tánczteremtől, mint az adóexcentiótól.

Hol van az az idő, midőn magyarországon örege-aprja járta a tánczot; az öregapa ráköszöntött fiára; először is, másadszor is... aztán meg unokájára: harmadszor is... s kivivlágos-kiviradtig tartott a dalidó?

Hol van az az idő, midőn a tűzvérv fiatal-ság pár ragyogó szemért, egy szivdobbanásért 16—20 mértföldre olmont dalidózni, s midőn zás, zás után leugrott a kocsiról, elkéltotta magát:

„Három éjjel, három nap,
Nom ológ a lábamnak.“

Midőn ha a muzikus elfáradt, rákezdte a csillót, ezután meg a dudás; s ha ezek is belofáradtak, füttyro tánczoltak?

Midőn egymást érte a lakodalmi menet; hamvas fazekakat dobáltak a kocsi kerék elő s az egy szemű cigány brúgóján akkora sunkák lögtak, hogy most maga az örmapa is megönné?

Azon időben volt ez (anno 1847) midőn sok vigadó az első muzikus előtt két felé tépte a szászat ilyenféle szavakkal: „No, itt van fele; ha reggelig folyvást húzod, másik felét is megkapod.“ S a szászat nem is a tározából, hanem csak a mellény zsebből vette elő.

A morro léptel az utcán, muzikaszó; a merro néztél: ujj-hu!

Ha nászba mentél, lovaid füle mellett olyan kendők lögtak, most a puliteros almármódban sincs hozzájok hasonlós.

Végig sirták a csengők az utczákat s a vendégshivókat fánkkal dobálták.

Ez volt az Eldoradó kora; tej-méz folyta át a kúszobókat s több volt a lázás, mint most az ujkrajczáros.

Ha messze utra mentél, könyörögte a zsidónak, hogy montson fel az ezüst terho alól s váltsa be bankjegyekre. Több volt a huszas s kapcsaszárakban, mint most a takarékpénztárakban, midőn ha hiteloződöt lecsitítani egy darab „ezost“ akarsz látni, a Belga bankhoz kell „recepissés“ leveleket írni, s oladnod magadat 15—40 évről....

A kedv, mint rózsaszín szalag húzódott át az országban, az gombolított belőle, a ki akart. Mily másként áll most a világ!

Az aristoortia nagy része (a hol ha nem osurranik is, legalább csepeg a jólét), téltro ott hagyja a provinocialákat; elvonul az ország s birodalmi székvárosba, vagy olmegy Algírba — oroszán vadászatra, s legfeljebb akkor tér vissza, mikor aradni kell.

Különbek is messze van még az az idő, mely az osztályokat amalgamálta, s nem lehet kívánni sok gróf vagy bárótl, hogy a kapósvári, marozali vagy ogorozegi dalidón együtt járja velünk a „kállai kettőt“.

A közönbirtokos másfél óvtized óta folyvást „Zug“-ban áll; mindig fáj a foga; tolván „váltóláz“ — „adóssági rheuma“ — pénzaszkór — s egyebb napi betegségekkel, melyekre napjainkban nem talál orvoságot. A beteg embernek pedig nincs kedve; s a kedv nem is olyan, mint a macska, hogy akármily szédítő magasról ugororják is, talpra esik....

Imo egy farsangi példa....

Vasárnap reggel van. Ugy esik, szakad az eső (Január dacára, s már ez magában elég malhour), hogy egy második Noéra lesz szükség, ki bárkájával megmontson bennünket. Fenyvesi Géza alig végzi el a roggolizést kopogtat ajtaján a hajdu.

— Szabad.

— Jelentes ásan tekintotes uram, az üsz folytán egy mogetto egyik táblánkat a kukacz (gubacslegy), fel kell szántani.

— Jól van János, elmohet; fel kell szántani.

A homlok on felű, az arczon ráncz....

— Kop-kop....

— Szabad!

Belép az öreg bőres.

— Tekintotes uram, az éjjel egyik család őkrünk mogdögött, még az estvo sommi baja som volt.

— Melyik?

— A gyárfás; a bőres szeme könnybe láb-bad; Fenyvesi ráncz:

— Rossz hír Mihály; meg kell fejteni; most jön a dombovári vásár, majd vegyünk helyetto.

Megtörli izzadó homlokát a gazda, és sü-tétéző néz ki a még sötétebb időbe.

— Kop-kop....

— No, lehet!

Belép a helység bírja.

— Kérom a tekintotes urat, az adóostántiát délutánig tessék a helységehához megküzdeni, mert katonát kapunk.

— Jól van Gyuri; no, ígygl egy pohár pálinkát, aztán oredj Isten hírével.

Fenyvesi előveszi az adókönyvecskét, benne tíres lap... Kinyitja iróasztalát, benne tíres fiók... Sétál fel s alá a szobában; családja mindent hall a szomszédban, de nem meri a gondot elvorni homlokáról, hátha az ébredés még kesőbb lenne?!

— Kopp-kopp....

— Szabad!

Tiszteli májstram a Tek....

— Jól van, tudom, majd elégéget teszok.

— Kop-kop....

— Na!

Belép egy boltossegéd a székvárosból.

— Contót hoztam; ha lenno szives a tek. ur kifizetni; bizony nem kórnök, mert jó helyen van, do hétszámra som látunk egy tintot, s nekünk som hiteloznek Bécsben.

— Még o héten befogom küldení.

— Alázatoz szolgálja.

Most jön még a 24 fontos! — Két váltó-hitelező....

Ezek is elmonnek, s még jól el sem hagyják az udvart, hoz a postás egy szép pocsótos levelet.

No, valahára pénz!

Kinyitja Fenyvesy a levelet; benne aranyos keretben meghívás a pócsi Casino vizgalmára, és pedig családijával.

A fentebbi olizmónyok után tessék vizgalmomba menni.

Tánczolt szegény gazda már egész délelött oda hazn, soló, még pedig szomorú — lassu magyartl....

Csak egy birtokost festottunk lo helyozotáb-on; do azon képban rá lehet ismerni valamennyire.

Tehát a közép birtokos osztály nem mulathat.

Talán a gazdatisztikar?

Hamár az urnak is lapos a szobjo, milyen lehet akkor ezeké? pedig tíres zseb mellett nem jól hangzik a muzikaszó s nem igen örömet gyántároz a cigány.

Talán az ügyvédok?

Még azon pörökért som fizetik őket, melyeket megnyernek, hát még a mit elvesztenek?

Talán az orvosok?

Azt mondják: habár sok a beteg, az aranyeres, do kevés a kőrmőzi....

Tán a kereskedők, mesteremberek?

Ezek egész napokon át Contókat fűznek czoznaszalakra; felfűzik, mogint loveszik; s habár a Contó is pénz, do azért nem lehet velo bálba menni.

Igy mogy ez minden osztályon keresztül. Ha a gazdának nincs pénze, nincs akkor sonkinok, mert ez az egész világnak „Wertheim“-ja.

A fiatal-ság, fiatal-sága dacára is érzi vál-lain az idők nyomását; visszahuaza magát mint szegletben a pók; azelőtt nagyobb örömmel ugrott az ágyuk, mint most kés azem tű-zőbe; s a szép leányok oda hazn várnak, eped-nek aranykapsos bibliá és inaközvekk mellett egy szebb jövő felé, mely nem csak bű-ntet szomorúságot, hanem gyöngyös főközt is ad!...

Szegény leányok! a ti vágyatok szent — az oltár — s még ez is messze van!...

Hát az az idő, midőn 6—7 millió magyar így kiált fel: Ujj-hu!?...

Ezért nincsen vig farsang!...

ROBOZ.

Nyit posta.

Aréopágnak: Az utolsó küldeményt is használni fogjuk...
Báráriának: Egyenként megjelenni; a jövőben ne feledjen...
Veszprémből: Megkaptuk; nem sokáig fog kélni...
P. G-nak: Kérjük utolsó küldeményedhez hasonló neműket...
C. B-nak: Csak küldj, mert majd innen-onnan megint kifogyunk...
Mohácsra: Az utolsó levél későn érkezett; azért elmaradása...
Th.-Herczybe: Nagy köszönettel vettük, habár a kitűzött napról megkészt...

sével sértették a többieket; volt ott az éjnek többnyire virága...
S. B. A kért könyveket utnak indítottuk; pár nap múlva kézben lesznek...
Balaton mellé: Várjuk az ígértet...
T. V-nak: Nem kapunk választ? no várakoztass sokáig magadra...
Sz. J-nak: A számokot reclamáltuk...

Nyit tér.

Zseliczi panorama. *)

Most, miután minden fehér,
Zselicz a Svaiczal is felér,
Fonyók lombjain rezg a dér,
Oly vadregényes minden tór...
A diszótól fosztoit ágok,
Mint ha csak volna mások,
A hó rajtok, test, idegen,
Nyomja őket le hidogen...
Ez minden, minden nómán ttr,
Élettünk most csak pusztá tr.
De csak jőjön a kikelet!

*) Itt mindenki kősztheti verseit, ha soráért 5 s bélyegdíj fejében 30 kr. o. é. ázet. Szerk.

Majd, hogy rázza le a telet.
A fonyó iamót szép zölden,
Majd a hó nélküli földön,
Diszót vissza nyort faágok,
Virulandnak, mint virágok...
A kis erek is csörgedve,
Majd tovább, tovább vergődve
Nedvet adnak e szép földnek,
Senkit, semmit meg nem ölnek,
Mert a morro folynak, övék!
Hogy áldja ezerszer az ég.
Igy, ha majdnem minden fehér,
Ez virulni fog minden tór,
Lesz-e? Zselicz oly regényes,
Mint Svaicz! — Ki magára könyös,
Majd megírja a jó tudós,
Vönöju

ZSELICZI BRUGÓG.

ÜZLETI HIRNÖK.

Nagy-Kanizsa február 19. A nagy hócsás következtében egészen megakadt a közlekedés, s így piacunkra sommi sem érkezett...

Buza 2 ft. 90 kr. — 3 ft. Rozs 1 ft. 90 kr. — 2 ft. Zab 1 ft. 5 kr. — 1 ft. 10 kr. Arpa 1 ft. 50 kr. — 1 ft. 20 kr. Kukorica 1 ft. 75 kr. — 1 ft. 80 kr. Bab fohér 3 ft. 25 kr. — 2 ft. 80 kr. d. szilveszter vásárlatott.

Kanizsa piaczi árak: Burgonya mérője 0 ft 80 kr. Marhabús fontja 16 kr. Juhhús fontja 10 kr. S-réshús fontja 20 kr. Uj szalonna másája 28 ft — kr.

Zsir fontja 36 kr. Lángliást másája 11 ft 0 kr. Zsemle-ist másája 8 ft 00 kr. Kenyer. ist fontja 6 kr. Kukorizalast fontja 3 kr Uj bor itezője 8 kr. Ó bor itezője 16 kr. Szir itezője 10 kr. Szilva-pálinka itezője 32 kr. Törköly-pálinka itezője 25 kr. Fagygyu másája 25 ft. — kr. Öntött fagygyu fontja 40 kr. mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 26 kr.

Kaposvár, febr. 16. Legközelebbi hétfő-vásárunkon, a járhatlan utak, hófavatok miatt alig volt pár gabnákocsi, ezeknek gazdája is azon gondolkodott: nom jobb lett volna-o otthon maradni? ily körülmények közt, forgalom hiányában, az árat nem jo-

lezhotjuk. Időnk folyvást túlios; havaz, fagy; majd nap süt és gyöngy olvad. Évek óta nom volt ilyen szánutuuk, az a kérdős: meddig tart? (m. p.)

Keszthely, febr. hó 10. Dacára annak, hogy a folytonos havazások és erős fagy miatt a közlekedés észrovehetőleg felakadt, a termék k ára pár krral inkább alább szállt mint emelkedett. Buza 2 ft. 50—60 kr. Rozs 1 ft. 60—70 kr. Arpa 1 ft. 40—50 kr. Zab 1 ft. 10—12 kr. Kukorica 1 ft. 50 kr. Burgonya 60—70 kr. A korosottebb ó borok

3—4 ft. Kisobb piacunk egyáltalán ólcaó do halat jó pénzért is ritkán kaphatunk.

Bécsi pénzárfoylam febr. 18.

5% metalliques 72.60; nemzeti kölcsön 79.50; bankrészvényok 807.— hitelintézeti részvényok 190.40; üzlet agio 112.15; arany darabja 5.34.

Felcélős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

Bárdi Pap József hittelezőknek...
Egyszermind felhivatnak mint a sok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, az a fennebbi határ...
Kaposvár Jan. hó 6 n 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság...
Kelt Kaposvárott január hó 27-n 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság...
Kaposvárott Jan. hó 28-n 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság...
Kelt Kaposvárott Jan. 5. 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság...
Kaposvárott január 10. 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogy megye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság...
Kaposvárott január 18 1865.
Somogy megye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

Allerneueste, wiederum bedeutend mit Gewinnen vermehrt...
GELDVERLOSUNG
von
zwei Millionen 331,700 Mark,
in welcher nur Gewinne gezogen werden,
garantirt von der Regierung der freien Stadt Hamburg.
Ein Staats-Original-Los kostet 4 Gulden Ö. W.
Unter 19,600 Gewinnen befinden sich Haupttreffer von Mark 200,000, 100,000, 50,000, 20,000, 15,000, 7mal 10,000, 2-mal 8000, 2-mal 6000, 4-mal 5000, 4-mal 4000, 18-mal 3000, 50-mal 2000, 6-mal 1500, 6-mal 1200, 106-mal 1000, 106-mal 500, 6-mal 300, 106-mal 200, 8920-mal 92 Mark etc. etc.
Beginn der Ziehung am 5. kommenden Monats.
„Gottes Segen bei Cohn!“
Laz. Sams. Cohn, Banquier in Hamburg.

HARTMÁN LIPÓT
könyvkereskedésében Zágrábban
megjelent, s kapható ebben, valamint minden hitteles könyvárusnál:
Hartmán: Gyakorlati módszer a német nyelvnek gyors, könnyű s alapos megtanulására...
Ugyanez, II. folyam 2. kiadás 88 uj kr.
Az emlősök s a madarak természetrajza, 143 természetihven szinezott ábrával; keményen kötve 2 ft.
A háziállatok s azoknak haszna. Tanulásgosan mulattató képekönny az ifjuság számára...
A kis állatsereglet. Az ifjuság mulattatása s oktatására...
Hartmán: Praktischer Lehrgang zur schnellen, leichten und gründlichen Erlernung der ungarischen Sprache nach Ahn-Seidenstücker's Lehrmethode...
Koch F. S. Villni glasovi. Tri obljubljeni u glasbu stavljene pjesmo za glasovir:
(Tündérszó. Három kedvelt dal zongorára).
Br. 1. Predivo je prela od V. Lisinako ga.
(1. sz. A rok an fonva stb. Lisinakitől.)
Br. 3. Plac za dragom od P. Livadica.
(2. sz. Keserv a kedves miatt. Livadicától.)
Br. 3. Crno oko od J. Padovka.
(3. sz. Fekete szem, Padovától). — Mindenik szám ára 64 uj kr.
Pozeška Polka. Polka troskavica za glasovir.
(Pozeški polka. Polka tromblente, zongorára). Ára 54 kr.
Zagrebacka četvorka jugoslavjanska, izvorna za glasovir.
(Zágrábi eredeti délszláv négyes zongorára). Ára 72 kr.
Svatovsko Kolo. Kolo selsko za glasovir.
(Nász-kolo. Falúsi kolo zongorára). Ára 42 kr.
Svare. A Koraenica krunisanja Zvonimirova.
Sastavljena za predstava Kralja Zvonimira. Za glasovir.
(Zvonimir király koronázási indulója, zongorára. Ára 54 kr.

ÁTADANDÓ ÉPÍTÉSZET.
A nagy-kanizsai izraelita cultus község egy 12 öl hosszú egy emeletes ház építését határozá el; melynek rajza és terve folyó évi mártius 5-dikéig a község irodájában megtekinthető.
AZ ÉPÍTÉSRE VÁLLALKOZÓK IRATAIKKAL A KÖZSÉG ÁLTAL KINEVEZETT VÁLASZTMÁNYHOZ FORDULHATNAK.
Nagy-Kanizsa február 17. 1865.